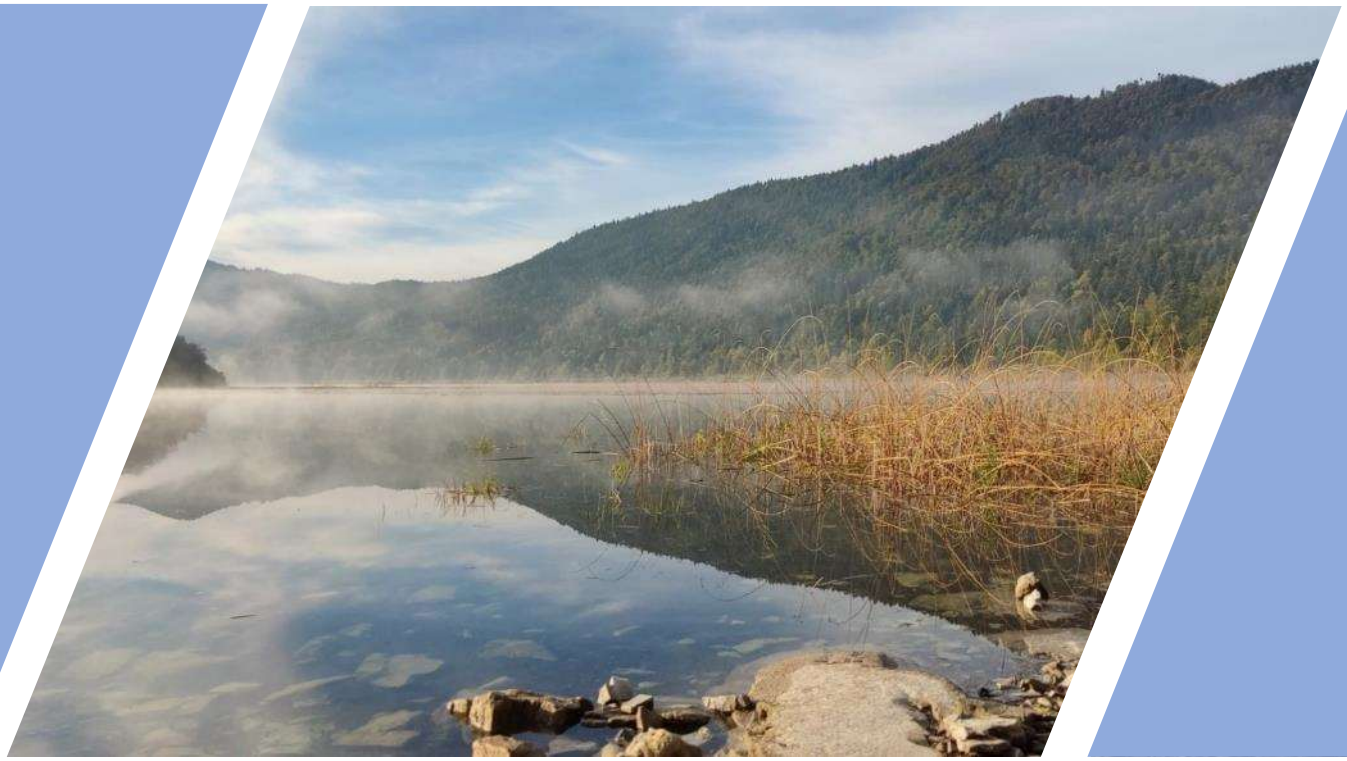
NOTRANJSKI
REGIJSKI PARK

Projekt
IZDELAVA ANALIZE ODLOKA O NOTRANJSKEM REGIJSKEM PARKU ZA POTREBE NOVELACIJE ODLOKA IN SOČASNE USTANOVITVE ZAVAROVANEGA OBMOČJA NA RAVNI DRŽAVE

ANALIZA STANJA NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA

Prvo poročilo, preliminarna verzija

mag. Tina KLEMENČIČ
visoka naravovarstvena svetnica

Cerknica, oktober 2021

Naloga:	ANALIZA STANJA NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA PRVO POROČILO – PRELIMINARNA VERZIJA
Naročnik:	MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR DIREKTORAT ZA OKOLJE SEKTOR ZA OHRANJANJE NARAVE Dunajska 48, 1000 Ljubljana
Izdelovalec:	NOTRANJSKI REGIJSKI PARK Tabor 42, 1380 Cerknica
Nosilec naloge:	mag. TINA KLEMENČIČ
Sodelavci:	TOMAŽ JANČAR VALENTIN SCHEIN DEJVID TRATNIK JOŠT STERGARŠEK DAMJAN INTIHAR RUDI KRAŠEVEC
Kraj in datum izdelave:	Cerknica, oktober 2021

Kazalo

Kazalo 4
1. Uvod 5
2. Metode 6
3. Pregled podatkov o obstoječih varstvenih statusih na obravnavanem območju 6
3.1. Zavarovana območja 6
3.2. Naravne vrednote 8
3.3. Območja Natura 2000 10
3.4. Ekološko pomembna območja 14
3.5. Varovalni gozdovi in gozdni rezervati 15
3.6. Izjemne krajine 16
4. Pregled izstopajočih vrednosti 17
5. Pregled stanja in dejavnikov ogrožanja, pritiskov in nevarnosti 19
5.1. Cerkniško jezero 20
5.1.1. Trstišča 20
5.1.2. Blata 23
5.1.4. Benetek in Dujce 26
5.1.5. Požiralniki 28
5.2. Strnjeni gozdovi Javornikov in Menišije 30
5.3. Hribovska kulturna krajina 32
5.4. Močvirne doline – Cerkniščica s pritoki 34
5.5. Pregled dejavnikov ogrožanja, pritiskov in nevarnosti po dejavnostih 37
6. Pregled ustreznosti določitve ožjih varstvenih območij 38
7. Analiza obiskovanja parka ter infrastrukture za ta namen 38
8. Viri 41
PRILOGE 43
Priloga 1: Zavarovana območja 43
Priloga 2: Naravne vrednote 45
Priloga 3: Naravne vrednote – jame 50

1. Uvod

Območje Notranjskega regijskega parka je naravovarstveno eno najpomembnejših območij v državi in izstopa tudi v mednarodnem merilu. Cerkniško jezero ima status naravne vrednote državnega pomena, območja Natura 2000, ekološko pomembnega območja, skupaj z Rakovim Škocjanom in Križno jamo tvori mokrišče mednarodnega pomena (Ramsarska lokaliteta). Samo na območju jezera so opazovali 276 vrst ptic - polovico vseh evropskih vrst; tu živi 45 vrst sesalcev – polovica vseh slovenskih vrst, 125 vrst dnevnih metuljev – slaba tretjina vseh evropskih vrst, 15 vrst dvoživk – skoraj četrtina vseh evropskih vrst ... Z zaledjem strnjenih gozdov Menišije in Javornikov ter vrstno pestrih travišč se biotska pomembnost območja še poveča. Območje se ponaša z največjo gostoto estavel in požiralnikov v Sloveniji, izjemnimi geomorfološkimi pojavi (na primer Veliki in Mali most v Rakovem Škocjanu) in velikim številom jam.

Notranjski regijski park je zavarovala občina Cerknica z odlokom leta 2002[1]. Ker je Notranjski park edini od velikih parkov v Sloveniji, katerega financiranje je v celoti na plečih lokalne skupnosti, je ministrstvo za okolje in prostor pokrenilo pobudo, da se zanj uredi državno sofinanciranje. Da bi ta cilj lahko dosegli, je treba obstoječi akt o zavarovanju posodobiti in ga sočasno sprejeti na državnem in na občinskem nivoju.

Upravljavec parka - Javni zavod Notranjski regijski park - je pri posodobitvi akta o zavarovanju ter pri postopkih sočasne ustanovitve parka na ravni države eden od ključnih deležnikov in najpomembnejših sodelavcev Ministrstva za okolje in prostor. Kot lokalni javni zavod dobro pozna območje, dejavnike ogrožanja ter nevarnosti in priložnosti lokalnega okolja. Posodobitev akta, sprejem tudi na ravni države in priprava načrta upravljanja bo temeljila na dosedanjem upravljanju zavarovanega območja in na izvedenih ukrepih in aktivnostih dosedanjega upravljavca.

Namen projekta posodobitve je opredeliti ključne dejavnike in deležnike za prenovo akta o zavarovanju Notranjskega regijskega parka in sprejem na ravni države (Vlada RS in sočasno na lokalni ravni) ter pridobiti pomoč in podporo pri vodenju postopkov. Cilj naloge je pridobiti ustrezno delovno gradivo za novelacijo Odloka o Notranjskem regijskem parku in sočasne ustanovitve na državni ravni.

Prvo poročilo vsebuje analizo stanja Notranjskega regijskega parka glede:

- dejavnikov ogrožanja, pritiskov in nevarnosti za naravne vrednote, biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost,
- conacije (varstvena območja, ožja zavarovana območja) in uresničevanja varstvenih režimov in varstvenih usmeritev (opredeliti glavne pomanjkljivosti),
- obiskovanja in vodenja ogledovanja (kot zagotavljanju javnega interesa javne dostopnosti in izvajanja javne službe) ter infrastrukturi za ta namen.

Meja regijskega parka ni hkrati tudi meja naravnih pojavov, ki zaznamujejo Notranjski regijski park. Po začetnih analizah območja parka in naravnih značilnosti širšega območja ter posvetovanju z Zavodom RS za varstvo narave ugotavljamo, da Notranjski regijski park po veljavnem odloku predstavlja jedrno območje precej širšega območja naravnih pojavov, ki so s pojavi v parku povezani hidrološko, geološko, geomorfološko in biološko; Planinsko polje je v tem pogledu pomembno, ne pa edino. Zato v Notranjskem regijskem parku predlagamo, da se novelacije odloka o zavarovanju lotimo fazno; prvo fazo bi izvedli v okviru in časovnici tega projekta, obsegala pa bi pripravo analize in izhodišč za posodobitev odloka o zavarovanju, sprejem na ravni države in pripravo izhodišč za načrt upravljanja v okviru obstoječih zunanjih meja parka, torej na mejo občine Cerknica. Po zaključku prve faze, po

[1] Odlok o Notranjskem regijskem parku, Uradni list RS, št. 75/02

sprejemu posodobljenega odloka za obstoječ obseg parka na lokalni in državni ravni pa bi zastavili drugo fazo, v kateri bi proučili možnosti širitve zavarovanega območja na sosednja območja.

Za namene priprave gradiva za posodobitev odloka o zavarovanju zato obravnavamo obstoječi obseg parka, vendar vključno z območji naselij občine Cerknica, ki so sicer iz veljavnega odloka izvzeta.

Preliminarno poročilo predstavlja povzetek analize stanja parka, dejavnikov ogrožanja, ustreznost varstvenih režimov in varstvenih usmeritev, podaja pa že tudi razmislek o možnih rešitvah, kjer režim morda ne zadošča za učinkovito varstvo. Tako poglobljena raven obravnave bistveno presega čas, ki smo ga imeli na voljo, zato bomo v prihodnjih tednih pripravili še poglobljeno in razširjeno verzijo.

2. Metode

Za pripravo analize stanja, dejavnikov ogrožanja in ustreznosti conacije ter režimov smo izvedli pregled uradnih zbirk podatkov o obstoječih statusih ohranjanja narave na območju; pregledali smo tudi druge varstvene statuse (gozdovi s posebnim namenom, izjemne krajine). S strokovnjaki Notranjskega parka smo identificirali izstopajoče vrednosti na obravnavanem območju in dejavnike ogrožanja, pritiske in nevarnosti preučili za izbrane vrednosti. Hkrati smo ugotavljali ustreznost določitve ožjih varstvenih območij v parku in analizirali ustreznost ter uresničevanje varstvenih usmeritev in režimov. Analiza je opozorila na nekatere izzive, ki jih bomo morali v nadaljevanju projekta natančneje obravnavati. Pripravili smo tudi krajšo analizo obiskovanja in infrastrukture za obiskovalce, vendar bo to analizo treba še dopolniti v nadaljevanju projekta.

Obravnavano območje

Meja regijskega parka ni hkrati tudi meja naravnih pojavov, ki zaznamujejo Notranjski regijski park. Notranjski regijski park po veljavnem odloku predstavlja jedrno območje precej širšega območja naravnih pojavov, ki so s pojavi v parku povezani hidrološko, geološko, geomorfološko in biološko. Kot smo pojasnili v uvodu, predlagamo izvedbo posodobitve odloka v več fazah, cilj prve, potekajoče faze pa je posodobitev odloka in sprejetje tudi na državni ravni za obstoječ obseg parka vključno z naselji občine Cerknica.

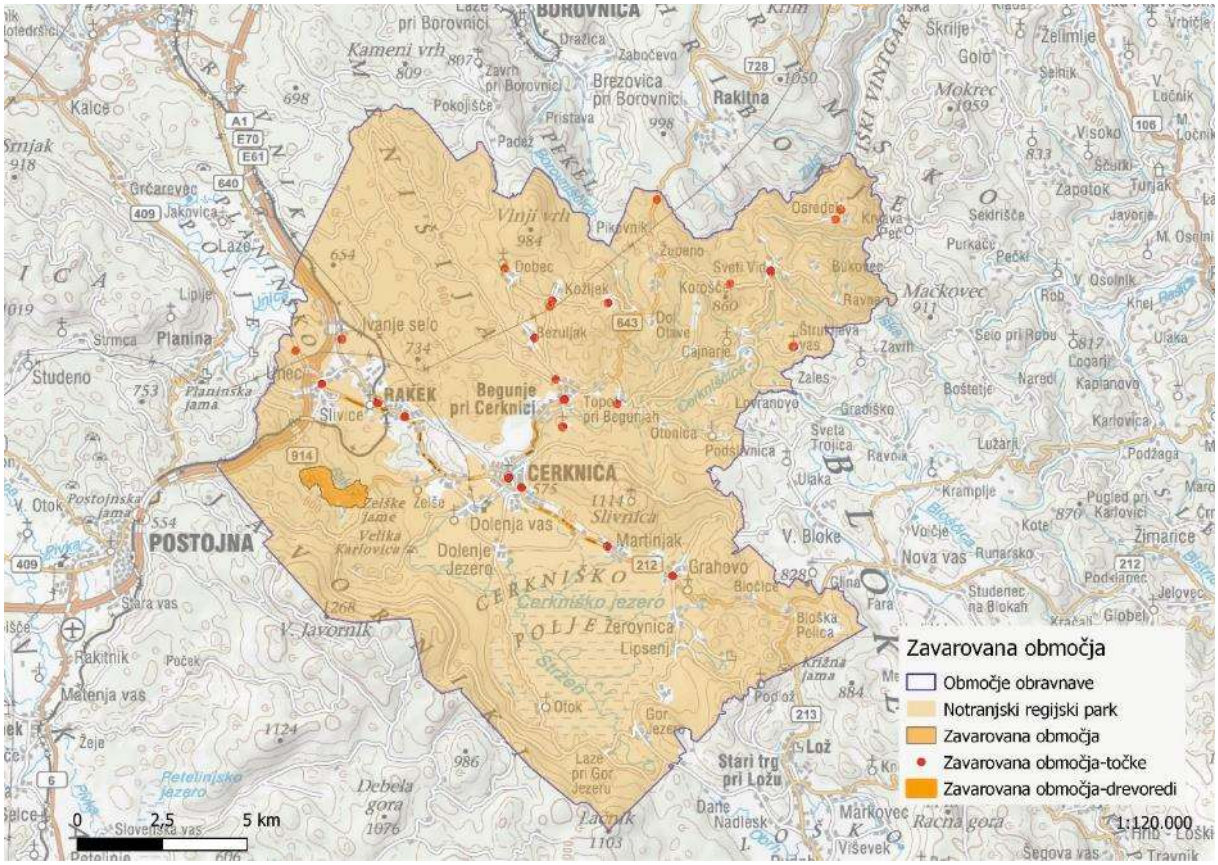
3. Pregled podatkov o obstoječih varstvenih statusih na obravnavanem območju

Kot smo navedli v uvodu, smo pregled podatkov izvedli za celotno območje občine Cerknica in ne le za območje Notranjskega regijskega parka. Naravne vrednote in zavarovana območja, ki ležijo na območjih naselij občine Cerknica in torej izven parka, so v tabelah posebej označene.

3.1. Zavarovana območja

Na obravnavanem območju je 42 zavarovanih območij in še tri varstvena območja, ki jih opredeljuje odlok za varstvo Cerkniškega jezera in strnjenih gozdov Menišije in Javornikov. Notranjski regijski park je bil zavarovan leta 2002 z Odlokom o Notranjskem regijskem parku, v okviru katerega so bila razglašena tudi ožja varstvena območja. Obsega celotno ozemlje občine Cerknica z izjemo naselij, ki so iz parka izvzeta. Znotraj parka je z državno odločbo iz leta 1949 zavarovana tudi okolica Rakove kotline pri Rakeku (Rakov Škocjan), ki ima status državnega krajinskega parka. Leta 1992 pa je bilo z Odlokom o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti zavarovanih 27 dreves in 4 drevoredi, od

katerih pa jih večina raste v naseljih, ki niso del Notranjskega regijskega parka. Vse zavarovane znamenitosti so z izjemo že omenjenega krajinskega parka zavarovane na lokalnem nivoju. Tabela s pregledom zavarovanih območij je zaradi obsega podana na koncu poročila v Prilogi 1.

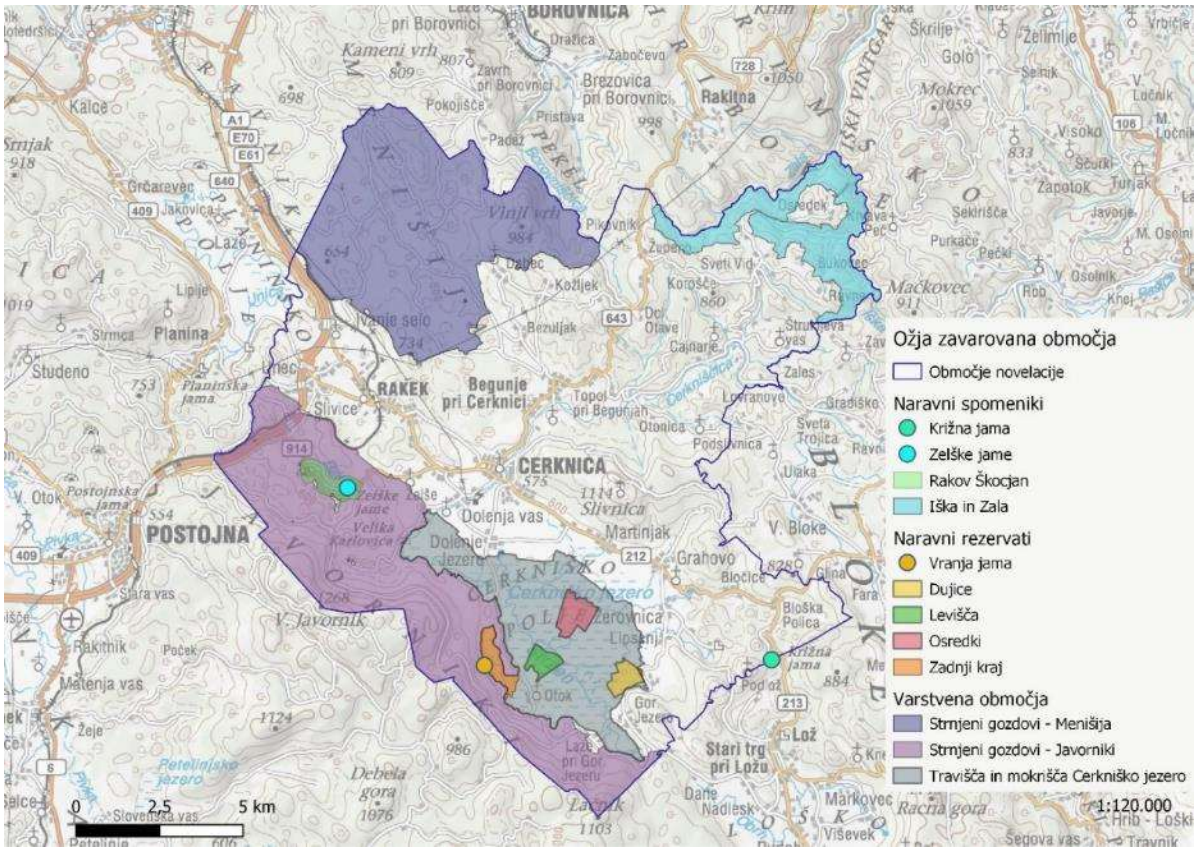

Slika 1: Zavarovana območja na območju obravnave

Ožja zavarovana in varstvena območja so določena z Odlokom o Notranjskem regijskem parku. Gre za pet naravnih rezervatov, štiri naravne spomenike in tri varstvena območja. Pregled ožjih varstvenih območij podajamo v tabeli 1 in na sliki 2.

Tabela 1: Pregled ožjih zavarovanih in varstvenih območij v Notranjskem regijskem parku

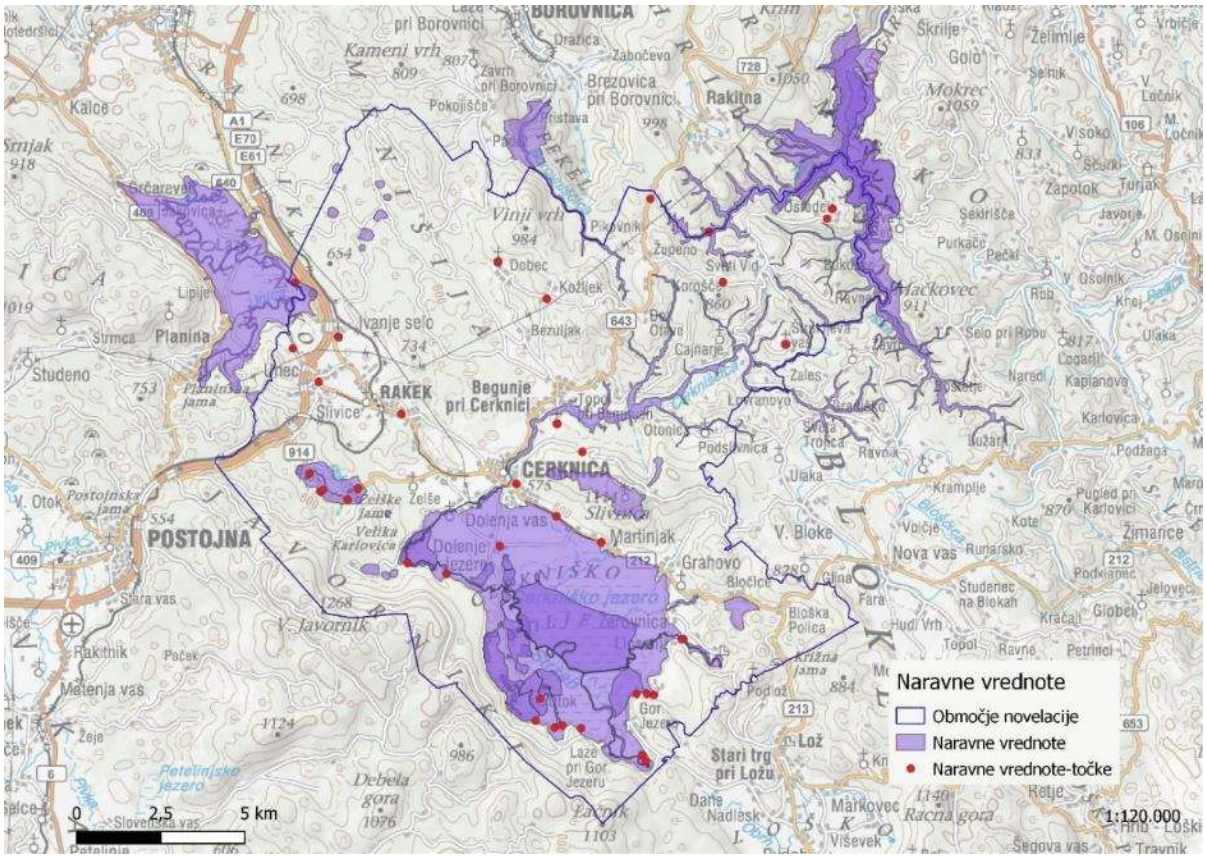
ZAP. ŠT.	IME ZNAMENITOSTI	STATUS
1	Zadnji kraj	Naravni rezervat
2	Dujice	Naravni rezervat
3	Osredki	Naravni rezervat
4	Levišča	Naravni rezervat
5	Vranja jama	Naravni rezervat
6	Rakov Škocjan	Naravni spomenik
7	Iška - Zala	Naravni spomenik
8	Križna jama	Naravni spomenik
9	Zelške jame	Naravni spomenik
10	Strnjeni gozdovi - Menišija	varstveno območje
11	Strnjeni gozdovi - Javorniki	varstveno območje
12	Mokrišča in travišča - Cerkniško jezero	varstveno območje

Slika 2: Ožja zavarovana in varstvena območja v Notranjskem regijskem parku

3.2. Naravne vrednote

Na obravnavanem območju je 124 naravnih vrednot. Naravne vrednote obsegajo vso naravno dediščino na območju Republike Slovenije. Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. Na območju Notranjskega regijskega parka je 106 naravnih vrednot, ki so zaradi kraške lege parka večinoma geomorfološke in hidrološke zvrsti. Specifični geomorfološki in hidrološki značaj pa ima za posledico tudi veliko biotsko raznovrstnost, zato so več kot 30 naravnim vrednotam določene tudi botanična, zoološka ali ekosistemska zvrst. Na območju občine Cerknica izven parka se nahaja še 18 naravnih vrednot, večinoma gre za drevesne ali oblikovane naravne vrednote (drevoredi) v naseljih. 50 naravnih vrednot je državnega pomena, ostale so lokalnega pomena. Tabela s pregledom naravnih vrednot je zaradi obsežnosti podana na koncu poročila v Prilogah 2 in 3.

Slika 3: Naravne vrednote na območju obravnave. Naravne vrednote, ki delno segajo na obravnavano območje, so prikazane v celoti.

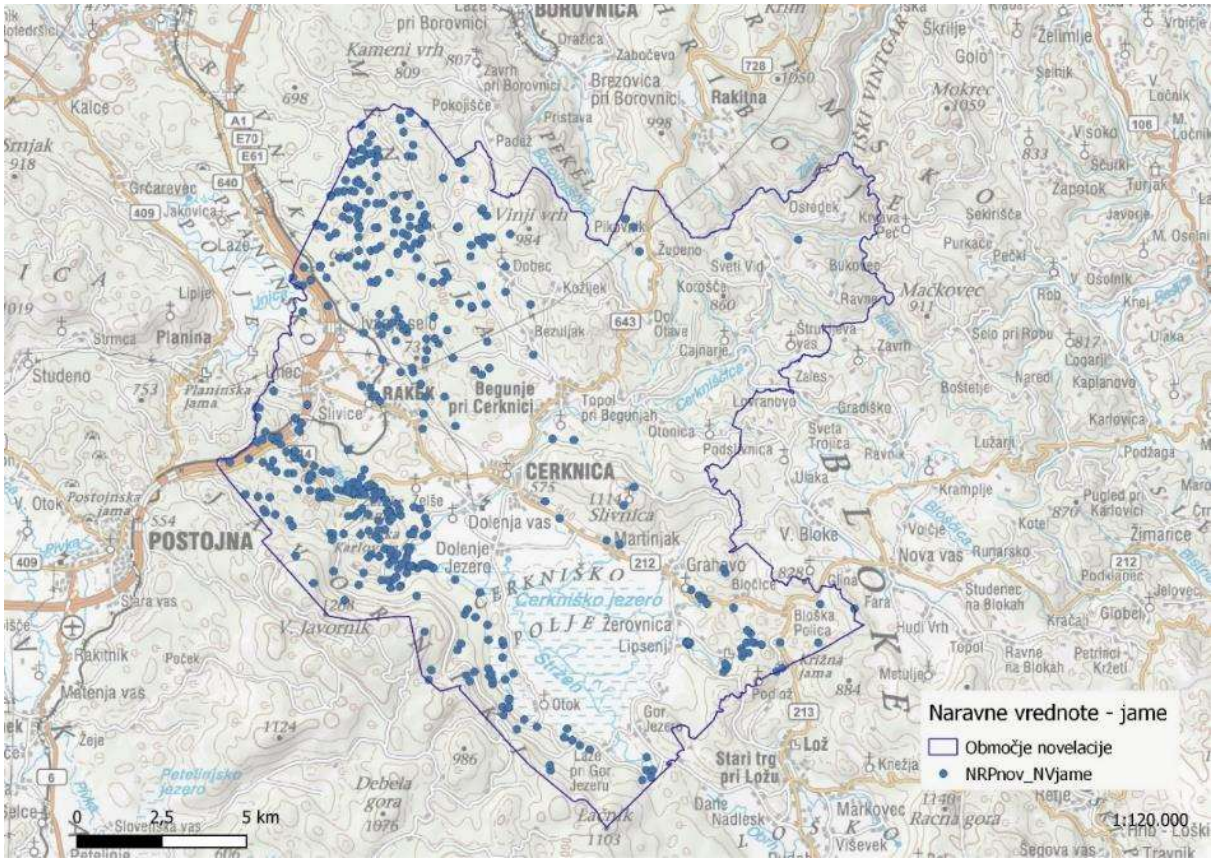
Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot[2] določa za naravne vrednote dele narave, ki imajo lastnosti jame v skladu z zakonom, ki določa varstvo podzemnih jam[3], in jih razvršča glede režima vstopa na odprte jame s prostim ali nadzorovanim vstopom ali zaprte jame. Na območju obravnave je evidentiranih 472 jam, ki imajo status naravne vrednote. Od tega je 458 jam odprtih s prostim vstopom, 12 jih je odprtih z nadzorovanim vstopom, dve jami pa sta zaprti. Tabela s pregledom vseh jam na območju je zaradi obsežnosti podana v prilogah, v tabeli 2 pa podajamo pregled jam z nadzorovanim vstopom in zaprtih jam.

Tabela 2: Pregled jam na območju obravnave z nadzorovanim vstopom in zaprtih jam. Legenda režima vstopa v jame: 2 – odprta jama z nadzorovanim vstopom, 3 – zaprta jama

ID. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	POMEN	REŽIM VSTOPA
40065	Križna jama	Jama s stalnim tokom	državni	2
40087	Velika Karlovica	Jama stalni ponor, Jamski sistem	državni	2
40378	Gabrovška jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	državni	2
40513	Farška jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	državni	2
40534	Svinjska jama pri Dolenji vasi	Jama s stalnim tokom	državni	2
40576	Zelške jame	Jamski sistem, Jama s stalnim tokom	državni	2

[2] Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19 ter sklep št. 35600-46/2017 z dne 16. 2. 2018 in sklep št. 35600-10/2021-5 z dne 21.1.2021)
[3] Zakon o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg)

ID. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	POMEN	REŽIM VSTOPA
40628	Anžetova jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	državni	2
41176	Mrzla jama pri Bločicah	Brezno s stalnim tokom	državni	2
42209	Jama pod cesto v Rakovem Škocjanu	Vodoravna jama	državni	2
49964	Obrh Čolniči	Jama stalni izvir	državni	2
50433	Razbita jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	državni	2
52047	Izvir Marija Magdalena	Jama občasni izvir	državni	2
41011	Vranja jama pri Cerknici	Jama občasni izvir	državni	3
46286	Dihalnik v Grdem dolu	Jama s stalnim tokom	državni	3

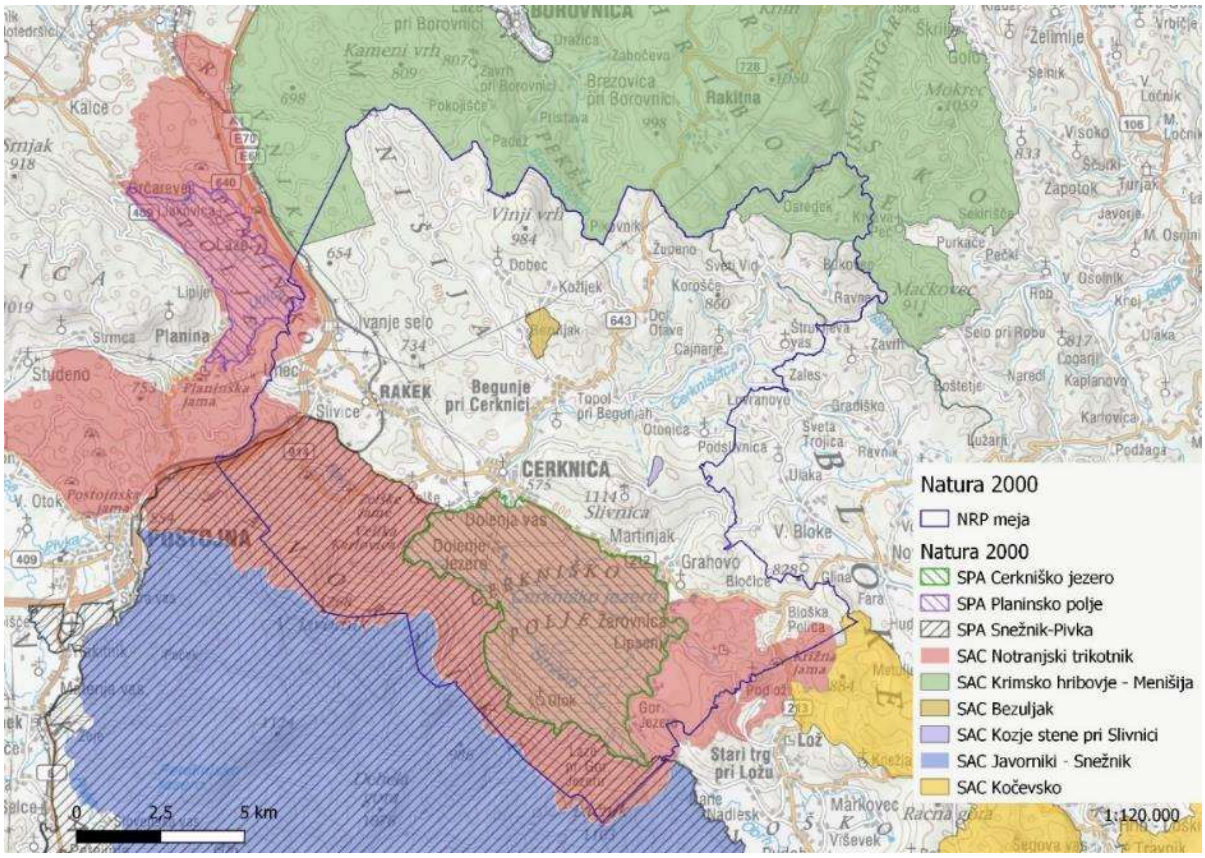
Slika 4: Naravne vrednote – jame na obravnavanem območju

3.3. Območja Natura 2000

Na območju obravnave v celoti ležita dve območji Natura 2000, opredeljeni na podlagi Habitatne direktive, ter eno območje, opredeljeno na podlagi Direktive o ptičah. Večja območja, kot so Krimsko hribovje – Menišija, Javorniki – Snežnik in Kočevsko, zaradi načina njihove določitve segajo na območje parka le deloma.

Tabela 3: Posebna varstvena območja – območja Natura 2000. Legenda: SPA (special protected area) – posebno območje varstva, določeno po Direktivi o pticah, SAC (special area of conservation) – posebno ohranitveno območje, določeno po Habitatni direktivi.

KODA	OBMOČJE	SKUPINA	URADNA OBJAVA
SI5000015	Cerkniško jezero	SPA	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43-08, 8/12, 33/13, 35/13 - popr., 39-13 - odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)
SI5000016	Planinsko polje	SPA	
SI5000002	Snežnik - Pivka	SPA	
SI3000263	Kočevsko	SAC	
SI3000151	Kozje stene pri Slivnici	SAC	
SI3000256	Krimsko hribovje - Menišija	SAC	
SI3000232	Notranjski trikotnik	SAC	
SI3000231	Javorniki - Snežnik	SAC	
SI3000310	Bezuljak	SAC	

Slika 5: Posebna varstvena območja – območja Natura 2000 na območju obravnave. Zaradi preglednosti smo prikazali območja Natura 2000 v celoti, tudi v delu, ki sega izven območja obravnave.

Habitati vrst in habitatni tipi znotraj območij Natura 2000 so grafično opredeljeni s t.i. conacijo. Cone vrst in habitatnih tipov so različne kakovosti glede na vhodne podatke o nahajanju vrst in habitatnih tipov na območju, vendar pa omogočajo grob pregled, katere vrste in habitatni tipi se nahajajo na obravnavanem območju. V nadaljevanju po posameznih območjih Natura 2000 podajamo pregled kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov, ki se glede na conacijo nahajajo na območju obravnave. Ugotovili smo, da je conacija pomanjkljiva, saj se po našem poznavanju območja nahajajo tudi nekatere kvalifikacijske vrste, ki jih conacija ni zajela.

Tabela 4: Pregled kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov po območjih Natura 2000 na območju obravnave glede na conacijo vrst in habitatnih tipov

SI5000015 Cerkniško jezero		
belorepec	mali žagar	rjava čaplja
bičja trstnica	močvirski lunj	rjavi lunj
bobnarica	močvirski martinec	rjavi srakoper
črna čigra	mokož	rjavovrati ponirek
črna štorklja	pepelasti lunj	škrlatec
grahasta tukalica	pisana penica	togotnik
kačar	poljski škrjanec	trstni cvrčalec
kosec	rakar	velika bela čaplja
kostanjevka	rdečenoga postovka	veliki škurh
kozica	rdečenogi martinec	žerjav
mala tukalica	repaljščica	žličarica

SI5000002 Snežnik - Pivka		
belohrbti detel	koconogi čuk	poljski škrjanec
črna štorklja	kozača	sršenar
črna žolna	mali skovik	triprsti detel
gozdni jereb	pivka	velika uharica

SI5000016 Planinsko polje
kosec
pisana penica
rjavi srakoper

SI3000231 Javorniki - Snežnik		
bukov kozliček	mali podkovnjak	rjavi medved
črtasti medvedek	širokouhi netopir	volk
veliki pupek	navadni ris	

Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion))
Jame, ki niso odprte za javnost
Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih
Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*)
Sestoji navadnega brina (*Juniperus communis*) na suhih traviščih na karbonatih

SI3000263 Kočevsko		
mah *Buxbaumia viridis*	črtasti medvedek	veliki pupek
mah *Dicranum viride*	mali podkovnjak	navadni ris
bukov kozliček	širokouhi netopir	rjavi medved
rogač	veliki navadni netopir	volk
škrlatni kukuj	hribski urh	

Jame, ki niso odprte za javnost

SI3000256 Krimsko hribovje - Menišija

mah *Buxbaumia viridis*	močvirski krešič	vejicati netopir
kranjski jeglič	drobnovratnik	veliki navadni netopir
ozki vrtenec	črtasti medvedek	mali podkovnjak
navadni koščak	veliki studenčar	volk
alpski kozliček	veliki pupek	navadni ris
bukov kozliček	hribski urh	rjavi medved
rogač	širokouhi netopir	

Alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov
Bazična nizka barja
Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion))
Jame, ki niso odprte za javnost
Karbonatna nizka barja z navadno reziko (*Cladium mariscus*) in vrstami zveze Caricion davallianae
Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok
Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (*pomembna rastišča kukavičevk)
Prehodna barja

SI3000232 Notranjski trikotnik

mah *Drepanocladus vernicosus*	hribski urh	vejicati netopir
travniška morska čebulica	veliki pupek	veliki navadni netopir
ozki vrtenec	človeška ribica	vidra
drobni svitek	navadni netopir	rjavi medved
navadni koščak	mali podkovnjak	volk
bukov kozliček	dolgokrili netopir	navadni ris
drobnovratnik	dolgonogi netopir	
črtasti medvedek	širokouhi netopir	

Bazična nizka barja
Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion))
Jame, ki niso odprte za javnost
Naravna evtrofna jezera z vodno vegetacijo zvez Magnopotamion ali Hydrocharition
Nižinske in montanske do alpinske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem
Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*)
Presihajoča jezera
Travniki s prevladujočo stožko (Molinia spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (Molinion caeruleae)
Trde oligo-mezotrofne voda z bentoškimi združbami parožnic (Chara spp.)
Uleknine na šotni podlagi z vegetacijo zveze Rhynchosporion
Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez Ranunculion fluitantis in Callitricho-Batrachion

SI3000151 Kozje stene pri Slivnici

Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok
kranjski jeglič

SI3000310 Bezuljak

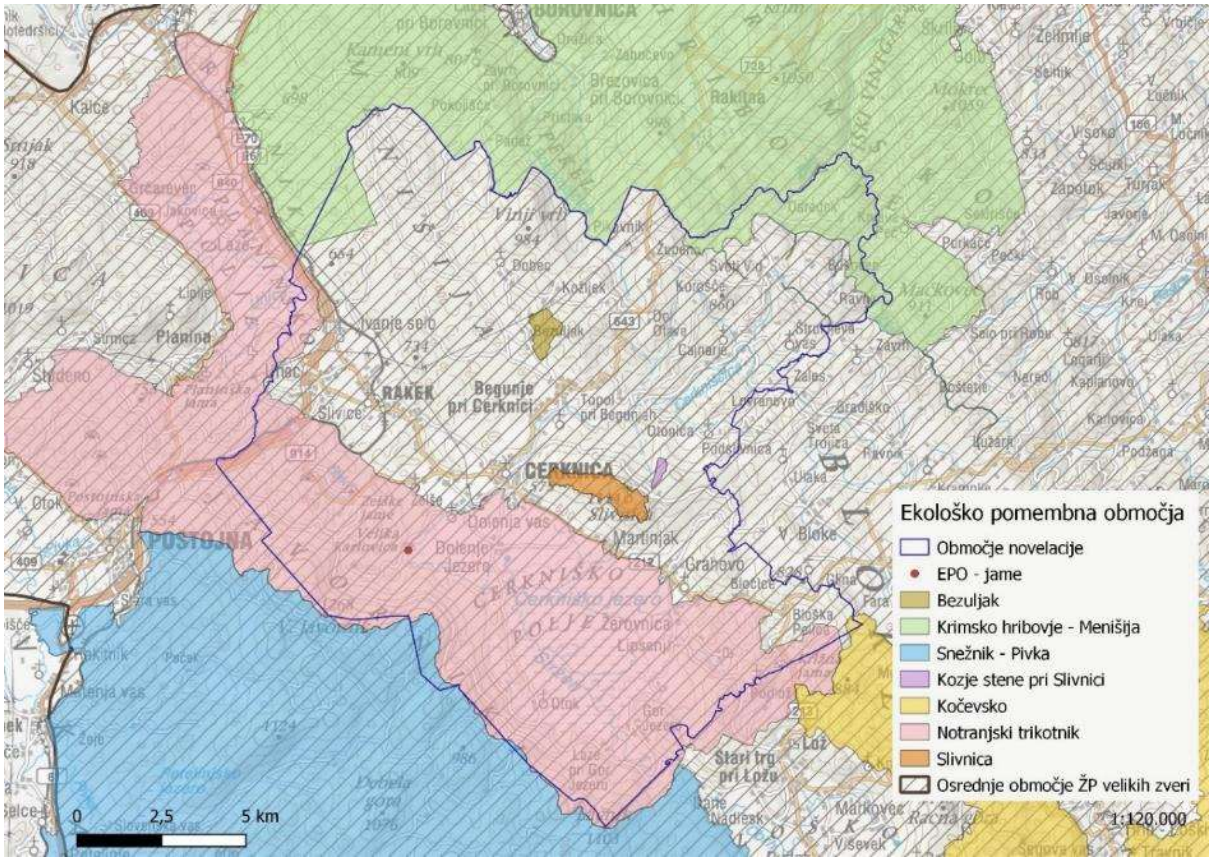
mali podkovnjak

3.4. Ekološko pomembna območja

Ekološko pomembno območje je območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Obravnavano območje v celoti leži v Osrednjem območju življenjskega prostora velikih zveri, znotraj meja parka v celoti ležijo tri manjša ekološko pomembna območja in velik del Notranjskega trikotnika, medtem ko ostala velika območja (Krimsko hribovje – Menišija, Snežnik – Pivka in Kočevsko) le v zelo majhnem delu segajo v park.

Tabela 5: Ekološko pomembna območja na območju obravnave

EVID. ŠT.	IME OBMOČJA	URADNA OBJAVA
30113	Velika Karlovica	Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št.48/04, 33/13, 99/13 in 47/18)
37400	Slivnica	
91200	Bezuljak	
31200	Krimsko hribovje - Menišija	
31300	Notranjski trikotnik	
39200	Kozje stene pri Slivnici	
51200	Snežnik - Pivka	
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	
31100	Kočevsko	

Slika 6: Ekološko pomembna območja na območju obravnave. Zaradi preglednosti smo prikazali ekološko pomembna območja v celoti, tudi v delu, ki sega izven območja obravnave.

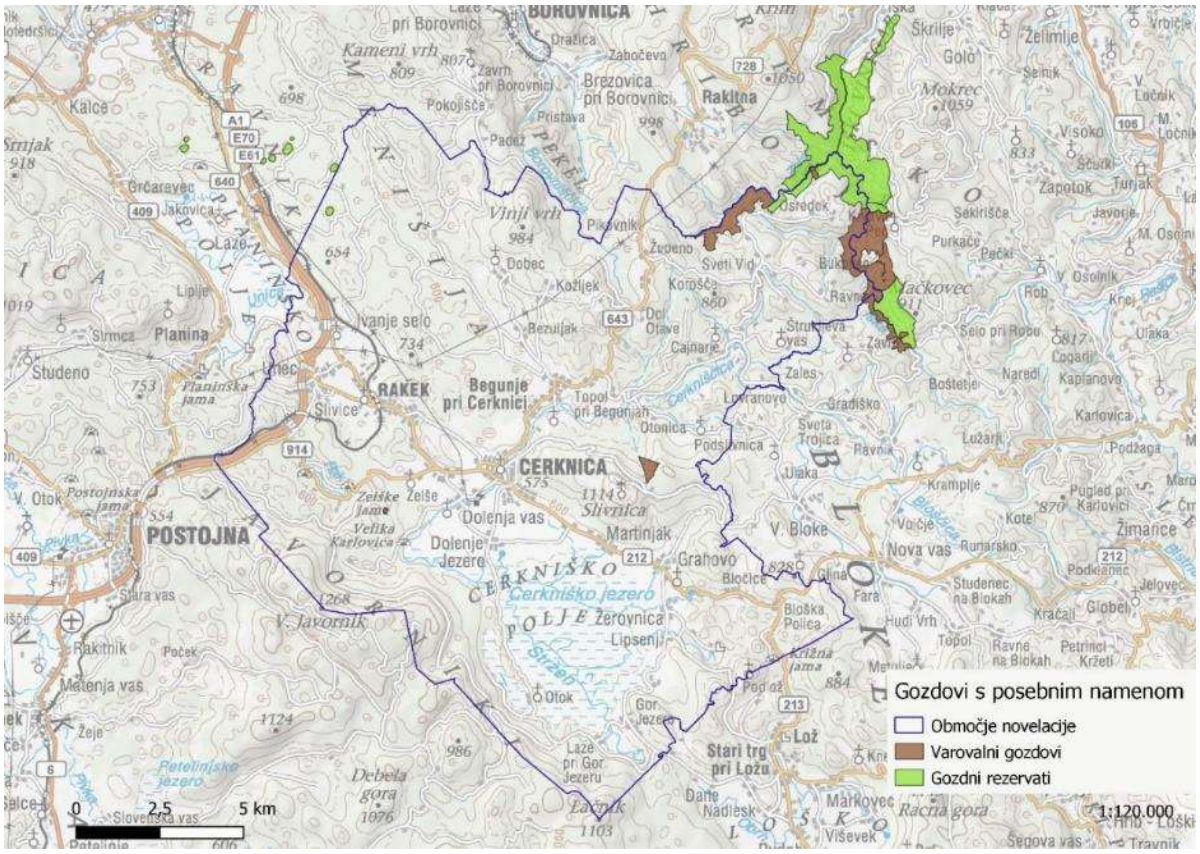
3.5. Varovalni gozdovi in gozdni rezervati

Dve od ožjih varstvenih območij v parku, določeni z Odlokom o Notranjskem parku, se nanašata na strnjene gozdove Menišije in Javornikov, zato smo preverili tudi prisotnost varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov v parku.

Varovalni gozdovi so skladno z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom[4] gozdovi, ki varujejo zemljišča usadov, izpiranja in krušenja, gozdovi na strmih obronkih ali bregovih voda, gozdovi, ki so izpostavljeni močnemu vetru, gozdovi, ki v hudourniških območjih zadržujejo prenaglo odtekanje vode in zato varujejo zemljišča pred erozijo in plazovi, gozdni pasovi, ki varujejo gozdove in zemljišča pred vetrom, vodo, zameti in plazovi, gozdovi v kmetijski in primestni krajini z izjemno poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti ter gozdovi na zgornji meji gozdne vegetacije.

Gozdni rezervati so gozdovi s posebnim namenom z izjemno poudarjeno raziskovalno funkcijo. To so gozdovi, ki so zaradi svoje razvojne faze in dosedanjega razvoja izjemno pomembni za raziskovanje, proučevanje in spremljanje naravnega razvoja gozdov, biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter kulturne dediščine.

Varovalni gozdovi se na območju obravnave nahajajo na območju Šujice, Kozjih sten na Slivnici ter gozdovih na območju Iške in Zale. Na območje parka sega del gozdnega rezervata Iška ter ena od udornic gozdnega rezervata Udornice v logaškem Ravniku. Zaradi preglednosti smo prikazali varovalne gozdove in gozdne rezervate v celoti, tudi v delu, ki sega izven območja obravnave.

Slika 7: Gozdovi s posebnim namenom na območju obravnave

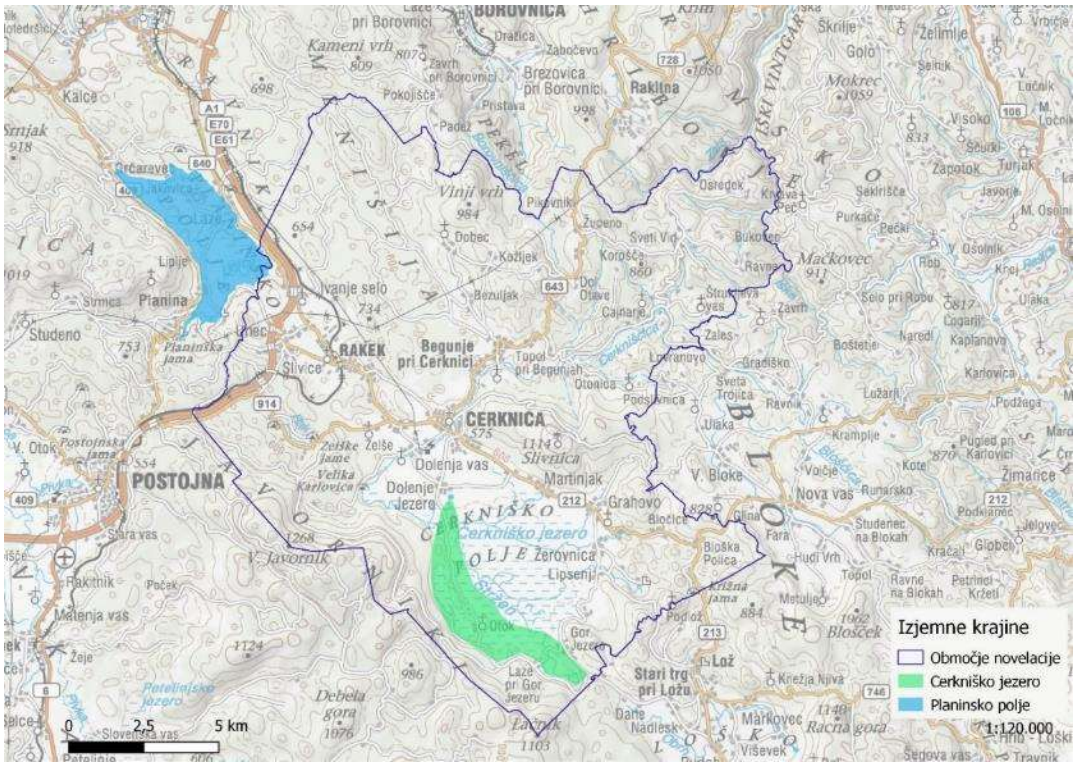
[4] Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

3.6. Izjemne krajine

Republika Slovenija je podpisnica Evropske konvencije o krajini[5], ki krajino prepoznava kot ključno sestavino človekove in družbene blaginje in njeno varstvo, upravljanje in načrtovanje kot pravice in obveznosti vsakogar. Poleg tega državam podpisnicam nalaga, da morajo krajine zakonsko priznati kot bistveno sestavino človekovega okolja, oblikovati in izvajati krajinsko politiko ter vključiti krajino v vse politike (kulturno, okoljevarstveno, politiko prostorskega načrtovanja itd.), ki lahko posredno ali neposredno vplivajo na krajino.

Varstvo krajine v Sloveniji se lahko izvaja v okviru širših zavarovanih območij; pomen prepoznavanja in ohranjanja krajine izhaja iz definicije regijskega parka, ki ga Zakon o ohranjanju narave[6] opredeljuje kot obsežno območje regijsko značilnih ekosistemov in krajine z večjimi deli prvobitne narave in območji naravnih vrednot, ki se prepletajo z deli narave, kjer je človekov vpliv večji, vendarle pa z naravo uravnotežen. Zato načrtujemo, da bomo v procesu posodobitve Odloka o Notranjskem regijskem parku v smiselnem obsegu in vsebini izvedli ukrepe, ki jih predvideva konvencija: prepoznavanje in analiziranje lastnosti krajin ter pritiske in obremenitve, ki te krajine spreminjajo, ter vrednotenje krajin ob upoštevanju posebnih vrednot, ki jim jih pripisujejo zainteresirane javnosti in prebivalstvo. To bo predstavljalo osnovo za določitev ciljev in ukrepov ohranjanja izjemnih krajin v parku ter določitev varstvenih režimov in usmeritev v noveliranem aktu o zavarovanju.

Izjemne krajine v Sloveniji so prvič opredelili v študiji Strategija varstva krajine v Sloveniji (Ogrin in Marušič, 1996), katere del je bila študija Izjemne krajine (Ogrin in sod., 1996). V slednji sta bili na območju današnjega parka in njegovi bližnji okolici izpostavljeni dve izjemni krajini: Planinsko polje in Cerkniško jezero, ki pa je opredeljeno zelo ozko.

Slika 8: Izjemne krajine na območju obravnave (Ogrin in sod., 1996). Zaradi preglednosti smo prikazali Planinsko polje v celoti, tudi v delu, ki sega izven območja obravnave.

[5] Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 19/03)
[6] Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18 in 82/20

4. Pregled izstopajočih vrednosti

Na območju občine Cerknica, ki predstavlja tudi območje posodobitve Notranjskega regijskega parka, je 42 zavarovanih območij, 123 naravnih vrednot, 472 naravnih vrednot – jam, po 9 območij Natura 2000 in ekološko pomembnih območij, samo na območju jezera so opazovali 276 vrst ptic - polovico vseh evropskih vrst; 45 vrst sesalcev – polovica vseh slovenskih vrst, 125 vrst dnevnih metuljev – slaba tretjina vseh evropskih vrst, 15 vrst dvoživk – skoraj četrtina vseh evropskih vrst ... Območje Cerkniškega jezera, Rakovega Škocjana in Križne jame pa ima tudi status Ramsarskega območja.

Vendar pa vse naštete vsebine ohranjanja narave niso enako pomembne, poleg tega pa bi bila natančna analiza stanja in dejavnikov ogrožanja za vsako od njih v času, ki ga imamo na voljo za pripravo prvega poročila, neizvedljiva. Zato smo se osredotočili na tiste vsebine, ki resnično izstopajo v slovenskem ali celo mednarodnem merilu in jih poimenovali izstopajoče vrednosti. Seznam ni dokončen, ampak se bo dopolnjeval še tekom naslednje faze projekta.

Tabela 6: Seznam izstopajočih vrednosti na območju obravnave

KRAJINSKE VREDNOSTI	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Cerkniško polje	Celotno Cerkniško polje, vključno z okoliškimi hribi, ki predstavljajo horizont (vidna kulisa). Izjemnost, edinstvenost v mednarodnem merilu
Rakov Škocjan	Rakov Škocjan vključno z gozdovi, ki predstavljajo njegovo vidno kuliso. Izjemnost, edinstvenost v mednarodnem merilu
Iška in Zala	Soteski Iške in Zale z okoliškimi gozdovi. Največja divjina v osrednji Sloveniji.
OBLIKOVANA NARAVA	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Drevored Planina – Martinjak	Od nekoč povezanega drevoreda je ostalo več prekinjenih odsekov. V celotni dolžini bi naveden drevored predstavljal najdaljši drevored v Sloveniji.
Hruškov drevored med Lipsenjem in Gorenjim jezerom	3 kilometre dolg drevored starih visokodebelnih hrušk, ki je sicer v slabem stanju zaradi zaraščanja in starosti dreves.
NEŽIVA NARAVA	
Geologija in geomorfologija	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Udornice, koliševke	Območje z veliko gostoto udornic in koliševk: Šujica, Ivanjska kukava, Rakovška kukava, Smrekovca, Gladovec, Velika volčja kukava, Mala volčja kukava, Srednja volčja kukava, Robida 1, 2 …
Estavele Cerkniškega jezera	Številne estavele na območju Cerkniškega polja predstavljajo izstopajočo gostoto estavel v Sloveniji.
Požiralniki Cerkniškega jezera	Cerkniško jezero je območje z največ požiralniki v Sloveniji.
Rešeto	Rešeto je največji požiralniški kompleks v Sloveniji.
Kraški izviri Cerkniškega jezera	Številčnost glede na primerljiva kraška polja v Sloveniji.
Rakov Škocjan	Kraška dolina ob severnem vznožju Javornikov, nastala z udiranjem in rušenjem stropa kraške jame. Izjemnost glede na podobne pojave v Sloveniji.
Veliki naravni most	37 m visoki naravni most. Izjemnost glede na podobne pojave v Sloveniji.
Mali naravni most	42 m visok naravni most. Izjemnost glede na podobne pojave v Sloveniji.
Benetek	Prehodno barje na območju Benetka, ki se ob normalnih in višjih vodah Cerkniškega jezera dvigne nad okoliški teren - iz organskega materiala in z vodo prepojen otok, površine 43 ha, kar predstavlja edinstven pojav v Sloveniji. V času visokih voda postane Benetek idealno počivališče vodnih ptic, ki so tam bolj varne pred talnimi plenilci. Za Benetek je značilna redka srednja mešinka. Za to rastlino najdemo le 4 nahajališča v celotni SLO.

Dujce	Največje prehodno barje v Sloveniji leži na vzhodnem delu Cerkniškega jezera,obsega okoli 45 ha površine. Območje je nekoliko dvignjeno nad najvišje poplave, obkrožajo ga vodotoki (Lipsenjščica, Brežiček).

Hidrologija	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Slap Kotel z zaledjem (Zala - slapišče)	30 m visoko slapišče na povirnem kraku Zale. Iz široke uravnane mokrotne doline pada voda preko močno razgibane strme slapotvorne stopnje. Tik za prehodom uravnane doline v nagnjeno pobočje je več skoraj popolnoma okroglih kotlic. Na omočenih delih slapotvorne stopnje se tvorijo lehnjakove obloge.
Hitrost polnjenja Cerkniškega jezera	Po Lohnbergu lahko voda v izjemnih primerih preplavi polje v 24 urah do kote 550 m. Običajno se ob močnem deževju jezero napolni do te višine v 2—3 dneh. Tako omejena redna poplava pri koti 550 m zalije približno 20,3 km² ozemlja. Nikjer drugje v Sloveniji se v tako kratkem času ne ustvari tako velika vodna površina (v dveh dneh 40 mio ton vode).
ŽIVA NARAVA:	
Habitatni tipi	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Presihajoče jezero	Cerkniško jezero je eno največjih presihajočih jezer v Evropi. Vsako leto se pojavi na kraškem polju, med Javorniki na eni ter Bloško planoto in Slivnico na drugi strani. V suhem delu leta jezero izgine. Jezero se na Cerkniškem polju praviloma zadrži okoli osem mesecev na leto. Navadno se voda razlije po površini dobrih 20 km2, ko pa je vode največ, površina jezera meri okrog 26 km2. Ko je polno, je Cerkniško jezero daleč največje jezero v Sloveniji. Bohinjsko jezero, ki je sicer največje stalno jezero v Sloveniji meri komaj 3,3 km^2.
Trstišča	Največje sklenjene površin trstišč v Sloveniji, ki predstavljajo pomemben habitat številnim vrstam ptic.
Kravine – združbe visokega šaša	Habitatni tip močvirskih območij, na jezeru zastopan na večjih površinah kot v celi Sloveniji skupaj.
Jame – velika gostota biotsko pomembnih jam	
Bazična nizka barja	Bazična nizka barja na Cerkniškem jezeru in v dolini Cerkniščice, ki predstavljajo največjo (sklenjeno) površino bazičnih nizkih barij v Sloveniji.
Rastline	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Gozdne močvirnice (greuterjeva, purpurna, ozkoustna)	Gre za zelo redke vrst na ravni Slovenije, tukaj je dobra zastopanost.
Travniške orhideje	Na Menišiji raste tretjina vrst vseh orhidej v Sloveniji.
Jezerske orhideje in druge rastline: majska prstasta kukavica, navadna močvirnica, mesno rdeča prstasta kukavica, močvirska kukavica, ilirski meček, srednja rosika	Dobre populacije, vezane na ta zelo specifičen habitat.
Amfibijske rastline	Amfibijske rastline na območjih vodotokov na Cerkniškem jezeru (vodoljuba, streluša, vodna dresen, prava potočarka, navadni sovec…). Zaradi specifičnega vodnega režima presihajočega jezera je prisotnih zelo veliko amfibijskih vrst.
Bleščeči mleček	Bleščeči mleček se pojavlja na največ 5 nahajališčih v Sloveniji.
Srednja mešinka	Na Benetku raste redka srednja mešinka, kar predstavlja eno od 4 nahajališč v Sloveniji.
Metulji	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Metulji	velika raznovrstnost metuljev. Tukaj se pojavlja 125 vrst dnevnih metuljev, kar je skoraj tretjina vseh vrst v Evropi.
Sviščev mravljiščar	velike populacije na Cerkniškem jezeru in v dolini Cerkniščice
Ptice	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Rjavovrati ponirek, bobnarica, škrlatec.	V Sloveniji gnezdijo samo na Cerkniškem jezeru.
Bičja trstnica, rumena pastirica	Na Cerkniškem jezeru gnezdi več parov kot v celi Sloveniji.

Kosec	Najpomembnejše območje za kosca v državi.
Prezimovališče	Eno najpomembnejših prezimovališč za ptice v državi.
Selitveni postanek za ptice	Najpomembnejši selitveni postanek za rdečenogo postovko in vse trstiščne vrste (modra taščica, trstnice, trstni cvrčalci).
Mala in pritlikava tukalica	Edino gnezdišče v Sloveniji.
Selitveni koridor.	Najpomembnejši selitveni koridor za žerjave v Sloveniji.
Velike zveri	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Koridor za velike zveri	Pomembna povezava med alpsko in dinarsko populacijo, zagotavljanje genskega pretoka za velike zveri in divjad.
Dvoživke	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Prezimovališče sekulje v Vranji jami	V Vranji jami ob Cerkniškem jezeru vsako leto preziumuje nekaj deset tisoč rjavih žab sekulj, kar predstavlja edinstven pojav v svetovnem merilu.
Zelene žabe	Verjetno največji delež zelenih žab v Sloveniji, manjkajo podatki.
Endemiti	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Jamski polži	Jamski polži, endemiti kraške Ljubljanice
Kraški škrgonožec	Endemična vrsta raka, ki živi le v Petelinjskem in Cerkniškem jezeru
Kranjski jeglič, justinova zvončica, fleischmanovo grabljišče	kranjski jeglič (slo endemit), justinova zvončica (endemit severnih Dinaridov), fleischmanovo grabljišče (slo endemit)
Jamska favna	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Drobnovratnik	
Pestra favna troglobiontov	Križna jama je četrta na svetu po številu vrst troglobiontov, je tudi klasično nahajališče številnih vrst.
Netopirji:	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Mali podkovnjak	cerkev Bezuljak mali podkovnjak, največja kolonija v Sloveniji. Pomembno prezimovališče in kotišče tudi v Novi Križni jami.
Dolgonogi netopir	dolgonogi netopir, globalno ogrožen, eno redkih območij v Sloveniji.
Ribe	
Izstopajoča vrednost	**Podrobnejši opis in utemeljitev**
Ščuka	Cerkniško jezero je edino, kjer se še niso vlagale alohtone vrste, zato je edino tukaj gensko čista ščuka. Edino naravno drstišče, drugje jo vlagajo.
Linj	Linj je v Sloveniji zelo ogrožen, tukaj so močne populacije – edina vitalna populacija v Sloveniji. Ogroža jo krap.
Potočna postrv	Donavski tip, 95 % genetska čistost vrste v Mahneščici.

5. Pregled stanja in dejavnikov ogrožanja, pritiskov in nevarnosti

Pregled stanja in glavnih dejavnikov ogrožanja zaradi preglednosti nismo pripravili za vsako izstopajočo vrednost posebej, temveč smo ga pripravili po območjih, ki v naravi predstavljajo smiselno zaokrožene celote in praviloma združujejo več izstopajočih vrednosti. V nadaljevanju pa smo podali še pregled dejavnikov ogrožanja po različnih dejavnostih. V vsakem sklopu opišemo grožnje, pritiske in nevarnosti, ustreznost odloka glede varstvenih režimov, ki se nanašajo na izpostavljene grožnje ter preverimo ustreznost varstvenega statusa in njegove geografske opredelitve. Čeprav je praviloma na območjih obravnavanih sklopov več statusov, praviloma pri preveritvi ustreznosti statusov navedemo le tiste, ki se nanašajo na različne skupine režimov v odloku (splošni režim, režim za varstvena območja, režim za naravne rezervate in naravne spomenike). Na koncu vsakega sklopa predstavimo delovne predloge rešitev, ki jih bomo podrobneje preučili v okviru druge naloge projekta posodobitve odloka o zavarovanju.

V primerih, ko govorimo o soglašanju upravljavca za določeno dejavnost ali poseg, nimamo v mislih upravnega postopka s soglasjem kot odločbo, zato je temu treba nameniti še dodaten razmislek.

5.1. Cerkniško jezero

V sklopu Cerkniškega jezera podrobneje obravnavamo območja trstišč, območja blat, požiralnikov in območji Benetka in Dujic.

5.1.1. Trstišča

Trstišča so pomemben gnezditveni, prehranjevalni, prezimovalni in preletni habitat številnih vrst ptic, hkrati pa so eden od ključnih elementov, ki prispevajo h krajinski vrednosti območja. Vitalna trstišča so pomembna za trstiščne vrste, ki potrebujejo gosto trstičje (bobnarica, rjavovrati ponirek, rakar, srpična trstnica, trstni cvrčalec, trstni strnad, nepotrjeni gnezdilki: rjavi lunj, rjava čaplja), suboptimalna, redkejša trstišča pa so pomembna za gnezdenje liske, čopastega ponirka, malega ponirka, ki za gnezdenje potrebujejo rastlinje, saj ne gnezdijo na odprtih vodnih površinah, gosto vitalno trstičje pa je zaradi neprehodnosti za njih manj primerno. Poseben element trstišč so ***jezerska okna.*** To so odprte vodne površine, obdane z vitalnimi sklenjenimi trstišči, ki se zaradi globine vode ne zarastejo in kot take predstavljajo pomembne gnezditvene habitate za npr. raci konopnico in sivko. Jezerska okna so pomembna tudi kot počivališča in prezimovališča, saj so zaradi zaprtosti vsaj delno zaščitena pred motnjami in vznemirjanjem.

Dejavniki ogrožanja in nevarnosti, ki jih opisujemo v tem sklopu, se nanašajo vsaj na naslednje izstopajoče vrednosti:

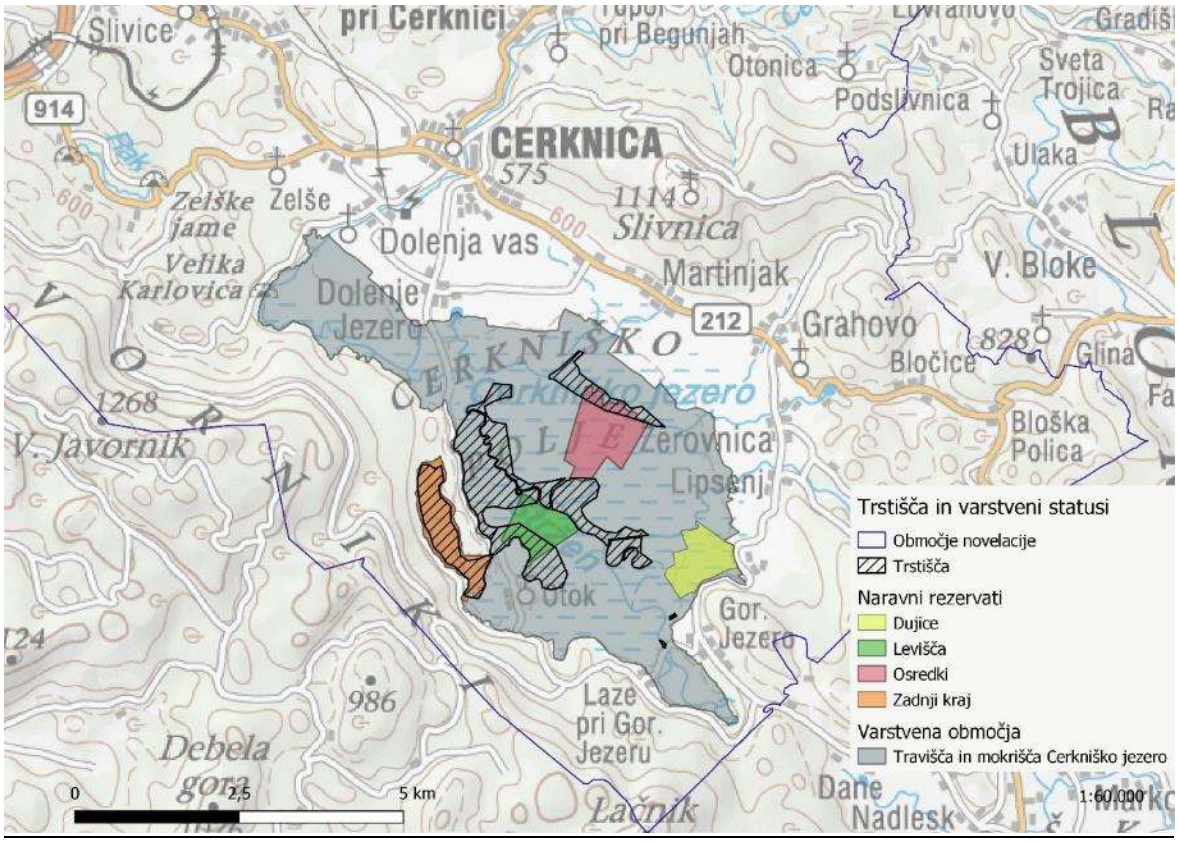
- krajinske vrednosti: Cerkniško polje
- živa narava: habitatni tipi presihajoče jezero, trstišča, amfibijske rastline in bleščeči mleček ter izpostavljene ptice: rjavovrati ponirek, bobnarica, bičja trstnica, rumena pastirica ter vrednosti prezimovališče in selitveni koridor s postanki.

Dejavniki ogrožanja, pritiski in nevarnosti

- Košnja; košnja izčrpava trsje. Trstišče postane nevitalno, z redno košnjo se ga lahko iztrebi. Trstišča bi morala biti izvzeta iz območij košnje, prav tako bi bilo treba puščati vsaj 10-20 m tamponske cone trstišč okoli jezerskih oken.
- Umeščanje prometnic v vitalna trstišča zaradi zasedbe prostora, vnosa vznemirjanja in povečane možnosti obdelovanja (košnje). Prometnice bi bilo treba umakniti iz območij vitalnih trstišč.
- Vznemirjanje ptic predvsem v času gnezdenja in prezimovanja zaradi obiskovalcev, plovbe in lova.

Ustreznost varstvenega statusa, varstvenega režima in geografske opredelitve:

Trstišča so v Odloku o Notranjskem regijskem parku v celoti vključena v varstveno območje travišč in mokrišč, deloma pa tudi v naravne rezervate Levišča, Osredki in Zadnji kraj, vendar pa se velike površine vitalnih trstišč nahajajo izven naravnih rezervatov (slika 9).

Slika 9: Območja trstišč na Cerkniškem jezeru ter varstveni statusi na območju

Varstveni režim glede na navedene grožnje določa:

- 14. člen (varstveni režim na območju parka):
- 1. točka: prepovedano je iztrebiti avtohtone in endemične rastlinske ali živalske vrste.
- 2. točka: prepovedano je zniževati število rastlin ali živali posameznih populacij ter slabšati njihove življenjske razmere do take mere, da je vrsta ogrožena.
- 3. točka: habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst je prepovedano namerno, brez opravičljivega razloga uničiti ali poškodovati.
- 16. točka: prepovedana je vožnja z vojaškimi in drugimi vozili izven prometnic z utrjenim voziščem, razen lastnikom zemljišč za potrebe kmetijske in gozdarske dejavnosti.
  15. člen (varstvo mednarodno varovanih vrst): Upravljavec parka lahko opredeli območja, kjer je ogroženo ugodno stanje vrste ali njeno nemoteno ohranjanje ter časovno omeji naslednje dejavnosti: ograjevanje zemljišča za gojitev prosto živečih živali, poseganje v prostor, rekreacijo in turistični obisk, promet.

- 24. člen (varstveno območje travišč in mokrišč):
- 8. točka: prepovedano je zažigati trstičje, travišča in pašniške površine.
- 11. točka: iztrebiti rastlinsko ali živalsko vrsto.
- 12. točka: zniževati število rastlin ali živali posameznih populacij ter slabšati njihove življenjske razmere do take mere, da je vrsta ogrožena.
- 13. točka: habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst je prepovedano namerno, brez opravičljivega razloga uničiti ali poškodovati.
-
- 29. člen (prepovedi v naravnem rezervatu)
- 7. točka: prepovedano je spreminjati vegetacijo, razen izvajanja ukrepov za ohranitev zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst.

29. člen, drugi odstavek: ne glede na prepovedi iz tega in 24. člena je dovoljeno:

- (2. točka): opravljati ekstenzivno kmetijsko dejavnost, voziti z motornimi vozili na obstoječih prometnih poteh, rekonstruirati obstoječo infrastrukturo in urediti novo, če ta poteka po trasi obstoječe.

Košnja trstišč, tudi najbolj vitalnih delov, je torej dovoljena, v kolikor se izvaja v okviru ekstenzivne kmetijske dejavnosti, in pri tem ne pride do iztrebitve avtohtone in endemične rastlinske ali živalske vrste ali znižanja števila rastlin ali živali posameznih populacij ter slabšanja njihovih življenjskih razmer do take mere, da je vrsta ogrožena. Na podlagi košnje v posameznem letu je težko ugotoviti, da so se življenjske razmere populacij bistveno poslabšale, redna košnja več let zapored pa vodi do izčrpavanja in posledično izginjanja trstišč. Odlok dopušča celo namerno uničiti ali poškodovati habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst, v kolikor za to obstaja opravičljiv razlog. Na podlagi izjeme iz 29. člena odloka lahko sklepamo, da kmetijsko gospodarjenje spada med opravičljive razloge.

Za učinkovito varstvo trstišč pred neustrezno košnjo bi bilo treba v odloku urediti določbo, ki bi omogočala opredelitev jedrnega območja trstišč, ki jih je prepovedano kositi, območja, ki se jih lahko kosi občasno (na primer vsakih 5 let) ter območja, kjer je košnja možna pogosteje. Verjetno je najbolj smiselna usmeritev na podrobnejšo ureditev v upravljavskem načrtu, pred tem pa bo treba izdelati ustrezne strokovne podlage za opredelitev con trstišč z različnim gospodarjenjem.

Prvi dve točki 14. člena sicer preprečujeta dejavnosti, ki bi iztrebile ali ogrozile vrsto, vendar sta takšni določbi premalo strogi ozirom natančni. Omejevanje zgolj tistih dejanj in dejavnosti, ki imajo za posledico tako resne posledice, kot so ogrozitev in iztrebitev vrste, namreč ne omogoča dovolj učinkovitega varstva vrst in njihovih habitatov. Zato je treba v varstveni režim dodati določbo o prepovedi izvajanja posegov in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere in posledično slabo vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. Gre za določbo, ki lahko pomembno vpliva na dovoljevanje tistih posegov in dejavnosti, ki bi lahko negativno vplivale na varovane vsebine, a izven postopkov dovoljevanja ni učinkovita za preprečevanje neželenih dogodkov. Za košnjo namreč ni treba pridobivati nobenih dovoljenj. Morda bi bilo treba razmisliti o pridobitvi pogojev in odobritve upravljavca pred poseganjem v vitalne dele trstišč, dokler se ne uredi conacija gospodarjenja v upravljavskem načrtu. Tekom odobravanja poseganja bi upravljavec presodil o vplivu na ekološke razmere in na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov ter podal ustrezne pogoje oziroma usmeritve za izvedbo posega oziroma dejanja.

Umeščanje prometnic je skladno z odlokom možno tudi na območjih vitalnih trstišč in naravnih rezervatov, če pri tem ne pride do iztrebitve ali ogrozitve vrst in če gre za rekonstrukcijo obstoječe infrastrukture in ureditve nove po trasi obstoječe. Tak režim je problematičen, saj omogoča izvedbo dobro prevoznih cest za vse vrste vozil tudi na trasah, ki so bile pred tem prevozne le ob določenih razmerah in omejenimi tipi vozil. To ima za posledico povečan promet, vznemirjanje in boljšo možnost obdelovanja prej manj dostopnih predelov. Izključi tudi določbo 16. točke 14. člena, ki prepoveduje vožnjo na neutrjenih voziščih. Odlok sicer prepoveduje povzročanje hrupa in vznemirjanje prostoživečih živali v naravnih rezervatih (3. in 11. točka 29. člena) in omogoča upravljavcu časovno omejitev prometa in poseganja v prostor glede na občutljiva obdobja živali (15. člen), vendar sama prepoved ne ublaži dovolj učinkovito posledic, ki jih prinese umestitev prometnice v občutljiva območja. Zato predlagamo, da se v najbolj vitalnih delih trstišč z režimom omeji urejanje prometnic brez izjem.

TRSTIŠČA - povzetek	
Grožnje:	Neustrezna košnja Umeščanje prometnic v vitalne dele trstišč Vznemirjanje
Ustreznost režima:	Pomanjkljiv, neučinkovit
Delovni predlogi rešitev:	Urediti določbo, ki bi omogočala opredelitev jedrnega območja trstišč, ki jih je prepovedano kositi, območja, ki se jih lahko kosi občasno (na primer vsakih 5 let) ter območja, kjer je košnja možna pogosteje. Usmeritev na podrobnejšo ureditev v načrtu upravljanja. Dodati določbo o prepovedi izvajanja posegov in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere in posledično slabo vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. Razmisliti o pridobitvi pogojev in odobritve upravljavca pred poseganjem v vitalne dele trstišč, dokler se ne uredi conacija gospodarjenja v upravljavskem načrtu. Omejitev urejanja prometnic brez izjem v najbolj vitalnih delih trstišč.
Ustreznost varstvenega statusa in geografske opredelitve	Varstveni statusi so ustrezni, vendar pomanjkljivo geografsko opredeljeni. Opredeliti je treba tudi cone glede pomembnosti delov trstišč ter posebnosti gospodarjenja in omejevanja poseganja.

5.1.2. Blata

Izraz blata uporabljamo za predele Cerkniškega jezera, ki jih poplavne vode le redko dosežejo. Nekatere predele dosežejo sicer vsako leto, a le za krajši čas, druge pa le ob najvišjih vodah, enkrat na več let. To so ravna območja brez odtokov, zato padavinska voda tu zastaja dolgo, tla so nadpovprečno namočena, zato slabo nosilna in večji del leta nedostopna z običajno kmetijsko mehanizacijo. Tu uspevajo različne združbe mokrotnih travnikov in nizkih barij. Zaradi namočenosti in slabe dostopnosti je precejšen del blat prepuščen zaraščanju.

Dejavniki ogrožanja in nevarnosti, ki jih opisujemo v tem sklopu, se nanašajo vsaj na naslednje izstopajoče vrednosti:

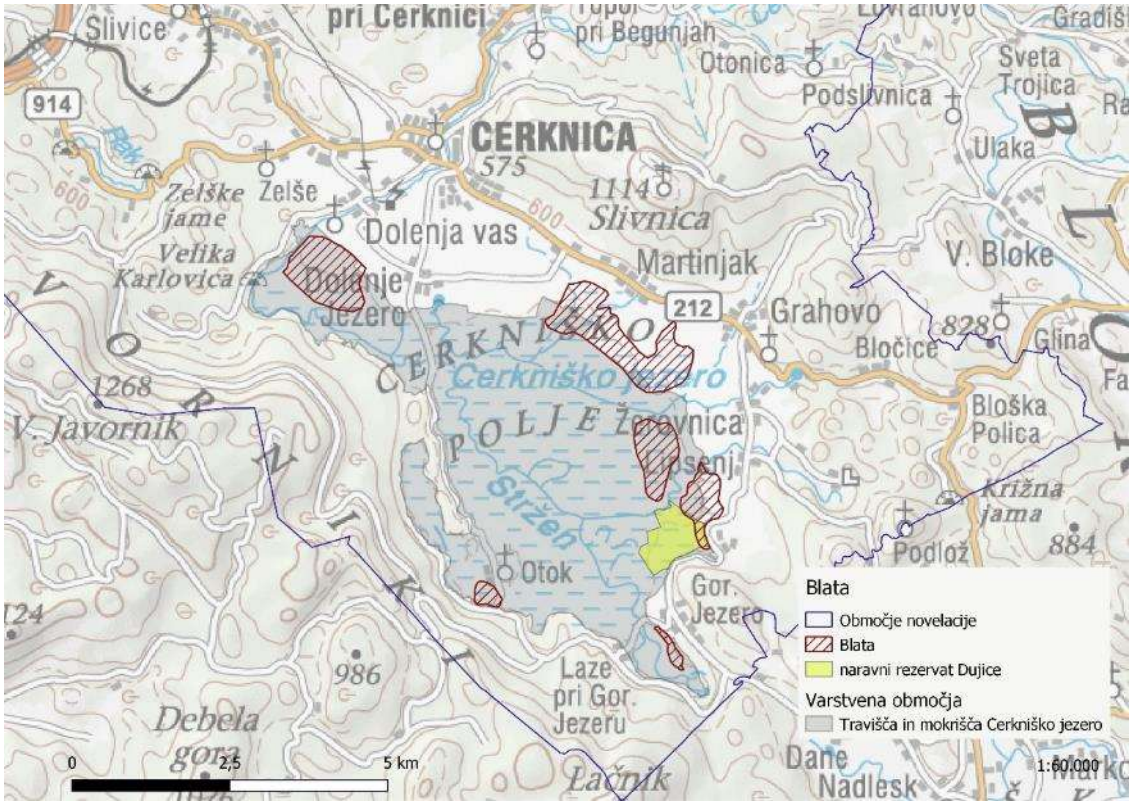
- krajinske vrednosti: Cerkniško polje
- živa narava: habitatni tipi presihajoče jezero, in bazična nizka barja, amfibijske rastline in bleščeči mleček, barjanske orhideje in druge rastline, metulji ter izpostavljene ptice: škrlatec, kosec, mala in pritlikava tukalica ter vrednosti prezimovališče in selitveni koridor s postanki.

Dejavniki ogrožanja, pritiski in nevarnosti

- Zaraščanje z grmovno zarastjo zaradi opuščanja rabe je problematično predvsem za barjanske rastlinske vrste, saj zmanjšuje površine za te vrste ustreznega habitata.
- Prekomerno odstranjevanje grmovja je po drugi strani neugodno za vrste, ki preferirajo grmiščno fazo (npr. škrlatec).
- Komasacije in osuševanje povzročajo spremembe hidrološkega režima, ki je ključen pri nastanku ustreznih razmer za vrste, ki uspevajo na tem tipu rastišč. Tu gre za potencialno grožnjo, ki se še ne izvaja, smo pa bili pred letom soočeni s predlogom komasacije na zahodnem delu Martinjskih blat.
- Vsakoletna popolna košnja povzroča poslabšanje stanja habitata npr. za kosca, ki mu nekoliko višje rastje predstavlja kritje ter npr. za repaljščico, ki v svojem habitatu potrebuje višje steblike.

Ustreznost varstvenega statusa, varstvenega režima in geografske opredelitve:

Blata se nahajajo v glavnem ob robu območja poplavljanja, zato jih varstveno območje mokrišč in travišč v veliki meri pokriva, predvsem na območju Martinjaka in Lipsenja pa segajo tudi izven meje tega varstvenega območja. Na teh območjih ni možno uporabiti režima, ki velja za varstveno območje travišč in mokrišč. Naravni rezervat Dujice jih trenutno pokriva v manjši meri (slika 10). Geografska opredelitev blat še ni dokončna.

Slika 10: Območja blat na Cerkniškem jezeru ter varstveni statusi na območju

Varstveni režim glede na navedene grožnje (poleg prepovedi, navedenih v sklopu trstišč) določa:

- 24. člen (varstveno območje travišč in mokrišč): prepovedano je:
- 1. točka: spreminjati vodni režim, razen v okviru rednega vzdrževanja vodotokov.
- 2. točka: spreminjati hidrološke značilnosti vodotokov, presihajočega jezera in zasipati požiralnike. Prepoved ne velja za posege naravovarstvenega upravljanja, ki so v skladu s cilji varovanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.
- 29. člen (prepovedi v naravnem rezervatu)
- 1. točka: gospodarsko izkoriščati neobnovljive naravne vire.
- 2. točka: spreminjati vodni režim.

Zaraščanja zaradi opustitve rabe odlok ne obravnava. Prepoveduje sicer slabšanje habitatov, zniževanje števila rastlin in živali posameznih populacij, spreminjanje vegetacije ipd., kar so posledice zaraščanja, vendar se nanaša le na situacije, kjer bi škodo povzročila aktivnost človeka, ne pa neaktivnost, kot je opustitev rabe. Primernejša orodja za spodbujanje kmetov k primernemu gospodarjenju so KOPOP operacije, namenjene ohranjanju narave, odkup zemljišč z namenom dolgoročnega naravovarstva, pogodbeno varstvo in skrbništvo.

Za dejavnika ogrožanja prekomerno odstranjevanje grmovja in vsakoletno popolno košnjo je ustreznost režima takšna, kot smo jo opisali v sklopu trstišč, podobne so tudi predlagane rešitve s to razliko, da bi bilo v primeru blat smiselno strokovno določiti deleže, geografsko opredelitev delov blat

v različnih sukcesijskih fazah glede na cilje ohranjanja tam prisotnih vrst in habitatnih tipov ter načine upravljanja.

Komasacije same po sebi niso grožnja, vendar po navadi predstavljajo podlago za agromelioracije, zato jih omenjamo med dejavniki ogrožanja. Izsuševanje zemljišč na varstvenem območju mokrišč in travišč prepovedujejo določbe o prepovedi spreminjanja hidrologije območja, vodnega režima in hidroloških značilnosti presihajočega jezera. Na območjih naravnih rezervatov se lahko uporabi tudi prepoved gospodarskega izkoriščanja neobnovljivih naravnih virov, pri čemer kmetijsko dejavnost dojemamo kot gospodarsko izkoriščanje, blata s specifično vodnatostjo in drugimi značilnostmi pa kot neobnovljiv naravni vir. To določbo je možno uporabiti le na delih blat, ki segajo v naravni spomenik Dujice (do spremembe meje rezervata, glej sklop Benetek in Dujce). Menimo, da režim ustrezno naslavlja grožnjo osuševanja zemljišč, vendar pa ga ni možno uporabiti za del blat, ki segajo izven varstvenega območja travišč in mokrišč. Na tem delu velja le splošni varstveni režim Notranjskega regijskega parka, torej na določbe, ki prepovedujejo slabšanje življenjskih razmer za rastlinske in živalske vrste. V primeru, ko se za agromelioracijo pridobiva odločba (zahtevne agromelioracije), se tudi tako splošen režim lahko učinkovito uporabi v presoji sprejemljivosti posega, sploh če bi bil zapisan, kot predlagamo v sklopu trstišča: prepovedano je izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere in posledično slabo vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. Skladno z 78. členom Zakona o kmetijskih zemljiščih[7] je namreč treba za zahtevne agromelioracije pridobiti odločbo o uvedbi agromelioracije (melioracijsko odločbo), za nezahtevne agromelioracije pa take odločbe ni treba pridobiti, je pa treba pridobiti ustrezna soglasja ali dovoljenja pristojnih organov, če se bo predvidena nezahtevna agromelioracija izvedla na območjih varovanj in omejitev po posebnih predpisih. V primeru izdaje odločbe na varovanih območjih (to so skladno s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti[8] zavarovana območja in območja Natura 2000) je treba izvesti tudi presojo sprejemljivosti posega na varstvene cilje varovanih območij. Presojo izvede na podlagi strokovnega mnenja Zavoda RS za varstvo narave organ, ki izdaja dovoljenje po drugih predpisih (44. člen Pravilnika o presoji), v tem primeru melioracijsko odločbo.

BLATA - povzetek	
Grožnje:	Zaraščanje z grmovno zarastjo zaradi opuščanja rabe Vsakoletna popolna košnja Prekomerno odstranjevanje grmovja Komasacije in osuševanje
Ustreznost režima:	Pomanjkljiv, neučinkovit, delno ustrezen
Delovni predlogi rešitev:	Strokovna določitev deležev, geografsko opredelitev delov blat v različnih sukcesijskih fazah glede na cilje ohranjanja tam prisotnih vrst in habitatnih tipov ter načine upravljanja. V odloku omogočiti pot za izvedbo te rešitve v upravljavskem načrtu. Dodati določbo o prepovedi izvajanja posegov in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere in posledično slabo vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. Razmisliti o pridobitvi pogojev in odobritve upravljavca pred poseganjem na območja blat, dokler se ne uredi conacija gospodarjenja v upravljavskem načrtu.
Ustreznost varstvenega statusa in geografske opredelitve	Varstveni statusi so ustrezni, vendar pomanjkljivo geografsko opredeljeni. Opredeliti je treba dele blat v različnih sukcesijskih fazah glede na cilje ohranjanja tam prisotnih vrst in habitatnih tipov ter posebnosti gospodarjenja in omejevanja poseganja.

[7] Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/17
[8] Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11)

5.1.4. Benetek in Dujce

Benetek in Dujce sta prehodni barji, nekoliko dvignjeni nad območja poplavljanja. Prehodno barje na območju Benetka predstavlja izstopajočo posebnost Cerkniškega jezera. Barje se ob normalnih in višjih vodah Cerkniškega jezera dvigne nad okoliški teren. Gre za iz organskega materiala in z vodo prepojen otok, površine 43 ha. V času visokih voda postane Benetek idealno počivališče vodnih ptic, ki so tam bolj varne pred talnimi plenilci. Leta 2000 in leta 2014, ko je bil rekorden vodostaj na merilni lati Dolenje Jezero nad 600 cm, je bil Benetek v celoti poplavljen. Za Benetek je značilna redka srednja mešinka. Za to rastlino najdemo le 4 nahajališča v celoti SLO.

Dujice ali Dujce so največje prehodno barje v Sloveniji. Obsega okoli 76 ha površine. Območje je nekoliko dvignjeno nad najvišje poplave, obkrožajo ga vodotoki (Lipsenjščica, Brežiček), ki zagotavljajo stalno visok vodostaj talne vode.

Dejavniki ogrožanja in nevarnosti, ki jih opisujemo v tem sklopu, se nanašajo vsaj na naslednje izstopajoče vrednosti:

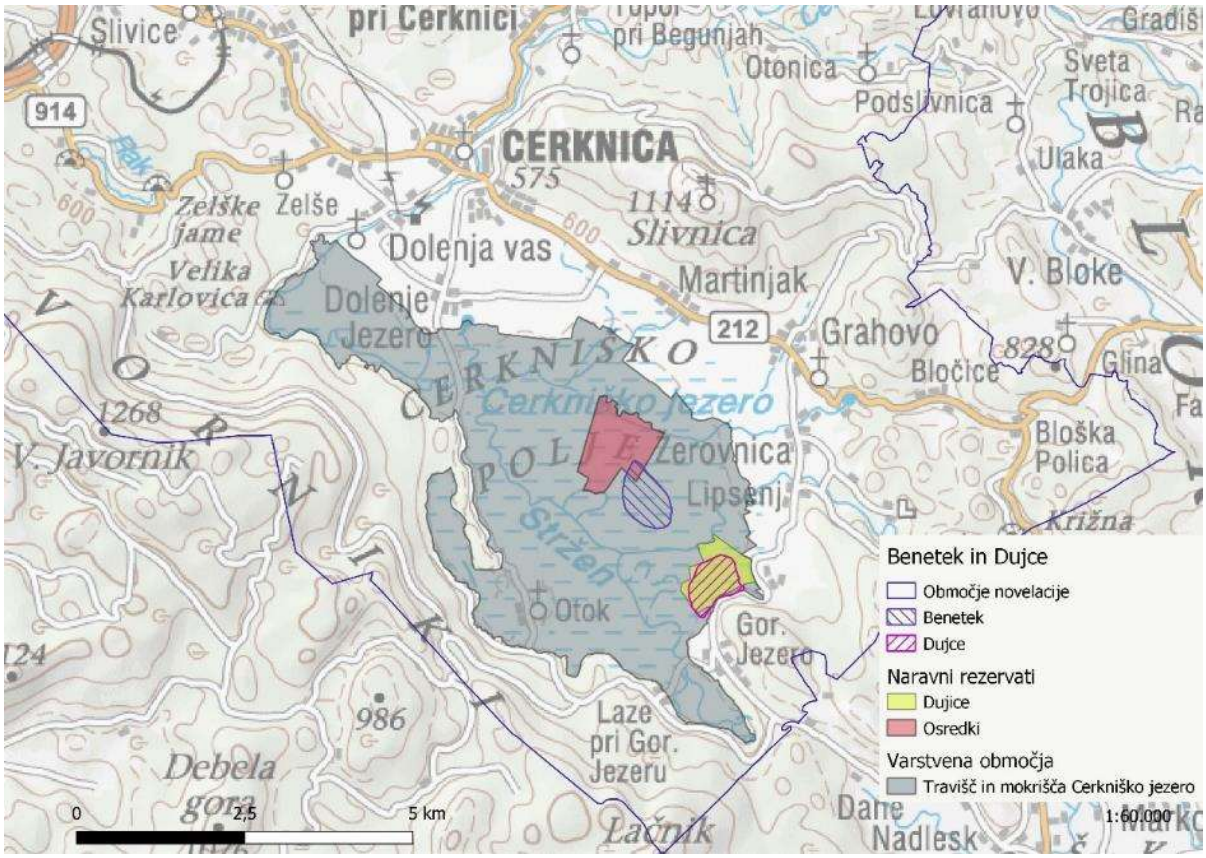
- krajinske vrednosti: Cerkniško polje
- neživa narava: Benetek, Dujice
- živa narava: habitatni tipi presihajoče jezero, kravine in bazična nizka barja, amfibijske rastline, srednja mešinka, bleščeči mleček, barjanske orhideje in druge rastline, metulji ter izpostavljene ptice: rjavovrati ponirek, bobnarica, škrlatec in kosec ter vrednosti prezimovališče in selitveni koridor s postanki.

Dejavniki ogrožanja, pritiski in nevarnosti

- Opuščanje rabe in zaraščanje z grmovjem – druga faza sukcesije, ki zaradi namočenosti poteka počasneje, vseeno pa je prisotna.
- Opuščanje rabe in zaraščanje s kopučami (Benetek). Zaradi tega so z območja izginili kosec, rdečenogi martinec in priba, ki tam več ne gnezdijo.
- Košnja in puščanje košenega materiala (Dujce), ki povzroča evtrofikacijo, zastiranje golih tal in uničevanje rastišč rosike.

Ustreznost varstvenega statusa, varstvenega režima in geografske opredelitve:

Benetek in Dujce v celoti ležita znotraj varstvenega območja mokrišč in travišč Cerkniškega jezera. Benetek le v manjšem, severnem delu sega v naravni rezervat Osredki, medtem ko so Dujce skoraj cele znotraj istoimenskega naravnega rezervata. Meje naravnega rezervata Dujice ne ustrezajo v celoti stanju v naravi, zato bomo v nadaljevanju postopka posodobitve razmislili o popravku. Na sliki 11 je prikazana meja naravnega rezervata in meja pojava v naravi. O zarisu meje rezervata je potreben še dodaten premislek.

Slika 11: Benetek in Dujce ter varstveni statusi na območju

Dejavniki ogrožanja na območju Benetka in Dujc so kljub drugačnim značilnostim območja podobni kot na območjih trstišč in blat (pretirana košnja na eni in opuščanje rabe na drugi strani), zato se za varstvo uporabljajo isti varstveni režimi, kot smo jih navedli v sklopu trstišč. Tudi učinkovitost režima in predlogi rešitev so podobni, zato jih ne navajamo ponovno. Dodaten problem, ki ga pri trstiščih in blatih nismo obravnavali, pa je puščanje košenega materiala, ki ima na območju Dujc resne posledice za rastišče srednje rosike, preko evtrofikacije pa negativno vpliva tudi na habitat ostalih vrst oziroma habitatne tipe. Prav zaradi vpliva puščanja košenega materiala na srednjo rosiko je dejanje v nasprotju z določbo v režimu, ki določa, da je prepovedano zniževati število rastlin ali živali posameznih populacij ter slabšati njihove življenjske razmere do take mere, da je vrsta ogrožena (2. točka 14. člena in 12. točka 24. člena). Glede na to, da se taka dejavnost kljub temu izvaja, je očitno, da režim v tem delu ni učinkovit. Možne rešitve so določitve natančnejših varstvenih usmeritev ali režima, ki bi usmerjala v odstranjevanje košenega materiala z najbolj občutljivih območij, verjetno pa bi bila še bolj učinkovita komunikacija na terenu, nadzor ali po potrebi predhodne usmeritve za kmetijsko gospodarjenje na najbolj občutljivih območjih, ki pa seveda morajo biti geografsko opredeljena.

BENETEK in DUJCE - povzetek	
Grožnje:	Opuščanje rabe in zaraščanje z grmovjem Opuščanje rabe in zaraščanje s kopučami (Benetek) Košnja in puščanje košenega materiala (Dujce)
Ustreznost režima:	Pomanjkljiv, neučinkovit
Delovni predlogi rešitev:	Dodati določbo o prepovedi izvajanja posegov in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere in posledično slabo vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov.

	Določitve natančnejših varstvenih usmeritev ali režima, ki bi usmerjala v odstranjevanje košenega materiala z najbolj občutljivih območij oziroma usmeritev na podrobnejšo ureditev v načrtu upravljanja. Komunikacija na terenu, nadzor ali po potrebi predhodne usmeritve za kmetijsko gospodarjenje na najbolj občutljivih območjih.
Ustreznost varstvenega statusa in geografske opredelitve	Varstveni statusi so ustrezni, vendar pomanjkljivo geografsko opredeljeni. Opredeliti je treba tudi cone glede posebnosti gospodarjenja in omejevanja poseganja.

5.1.5. Požiralniki

Cerkniško jezero je območje z največ požiralniki v Sloveniji. Dejavniki ogrožanja in nevarnosti, ki jih opisujemo v tem sklopu, se nanašajo vsaj na naslednje izstopajoče vrednosti:

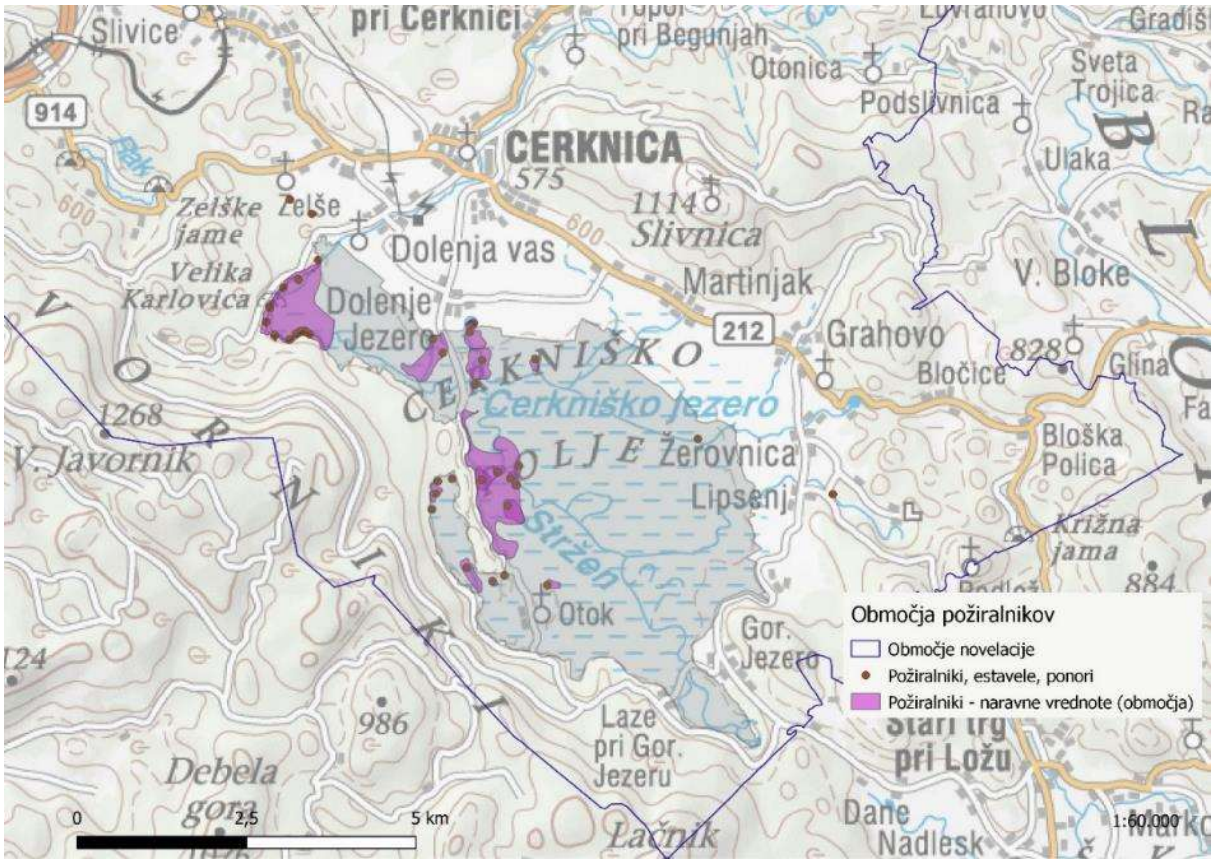
- krajinske vrednosti: Cerkniško polje
- neživa narava: požiralniki, estavele
- živa narava: habitatni tip presihajoče jezero

Dejavniki ogrožanja, pritiski in nevarnosti

- Gradnja jezov, ki jo izvajajo ribiči za namene zadrževanja vode v sušnem delu leta. Opaženo na požiralniških kompleksih Rešeto, Retje, Sitarca.
- Zasipavanje požiralnikov, večinoma v povezavi z gradnjo jezov iz prejšnje alineje.
- Dirkanje s kolesi in motorji po požiralniških kompleksih, ki povzroča erozijo, vidno degradacijo krajine ter okrnjeno doživljanje obiskovalcev parka.

Ustreznost varstvenega statusa, varstvenega režima in geografske opredelitve

Požiralniki se nahajajo znotraj varstvenega območja travišč in mokrišč Cerkniškega jezera, požiralniki v Zadnjem kraju pa tudi v naravnem rezervatu Zadnji kraj. Za potrebe tega poročila smo obravnavali poleg požiralnikov tudi ponore in estavele, v prihodnosti pa bo treba podatke prečistiti in posamezne elemente opredeliti ločeno. Poenostavljeno za potrebe tega poročila omenjene vrste kraških pojavov imenujemo kot požiralniki. Večina požiralnikov, ki smo jih uspeli identificirati v času priprave tega poročila, so opredeljeni kot naravne vrednote, večinoma kot območja požiralnikov, ponorov in estavel z izjemo nekaj požiralnikov v Zadnjem kraju, ki jih naravna vrednota Zajcovke ne zajema. Ustreznost vsebinske in geografske opredelitve požiralnikov kot naravnih vrednot bomo lahko preverili, ko bomo pripravili prečiščen sloj podatkov o požiralnikih, ponorih in estavelah.

Slika 12: Požiralniki, ponori in estavele na območju Cerkniškega jezera

Varstveni režim glede na navedene grožnje določa:

- 14. člen (varstveni režimi na območju parka)
- 16. točka: prepovedana je vožnja z vojaškimi in drugimi vozili izven prometnic z utrjenim voziščem, razen lastnikom zemljišč za potrebe kmetijske in gozdarske dejavnosti.
- 24. člen (varstveno območje travišč in mokrišč): prepovedano je:
- 1. točka: spreminjati vodni režim, razen v okviru rednega vzdrževanja vodotokov.
- 2. točka: spreminjati hidrološke značilnosti vodotokov, presihajočega jezera in zasipati požiralnike. Prepoved ne velja za posege naravovarstvenega upravljanja, ki so v skladu s cilji varovanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.
- 29. člen (prepovedi v naravnem rezervatu)
- 2. točka: spreminjati vodni režim.
- 3. točka: povzročati hrup, eksplozije in vibracije.
- 4. točka: voziti z motornimi vozili izven prometnic.

Zasipavanje požiralnikov je z odlokom prepovedano, kadar ne gre za posege naravovarstvenega upravljanja, ki so v skladu s cilji varovanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Takšen poseg je zasipavanje požiralnikov ob hkratni gradnji jezu za zadrževanje vode, ki je namenjeno ohranjanju vodnih vrst živali v sušnem delu leta. Režim je v tem delu ustrezen.

Gradnja objektov v varstvenem območju ni prepovedana; je pa prepovedano spreminjati vodni režim, zato bi bila gradnja jezu, ki ni v naravovarstvene namene, prepovedana. Režim je v tem delu ustrezen, smiselno pa bi bilo določiti nadzor upravljavca ob izvedbi posega, ki bi ustrezno usmerjal izvedbo na način, ki v čim večji meri ohranja požiralnike.

Vožnja izven utrjenih prometnic je prepovedana z odlokom, vendar se na območju požiralnikov ne upošteva, prisotna je namreč vožnja na požiralnikih v sušnem delu leta. Režim je ustrezen, vendar očitno neučinkovit. Dodatno bi bilo treba izvajati ozaveščanje in nadzor na terenu.

POŽIRALNIKI - povzetek	
Grožnje:	Gradnja jezov Zasipavanje požiralnikov Vožnja po požiralniških kompleksih v sušnem delu leta
Ustreznost režima:	Ustrezen, delno neučinkovit
Delovni predlogi rešitev:	Nadzor upravljavca ob izvajanju posegov. Ozaveščanje in nadzor na terenu.
Ustreznost varstvenega statusa in geografske opredelitve	Varstveni statusi so ustrezni, vendar pomanjkljivo geografsko opredeljeni.

5.2. Strnjeni gozdovi Javornikov in Menišije

Strnjeni gozdovi Javornikov in Menišije sta z Odlokom o Notranjskem parku določeni varstveni območji znotraj parka. Dejavniki ogrožanja in nevarnosti, ki jih opisujemo v tem sklopu, se poleg pestre biotske raznovrstnosti nanašajo vsaj na naslednje izstopajoče vrednosti:

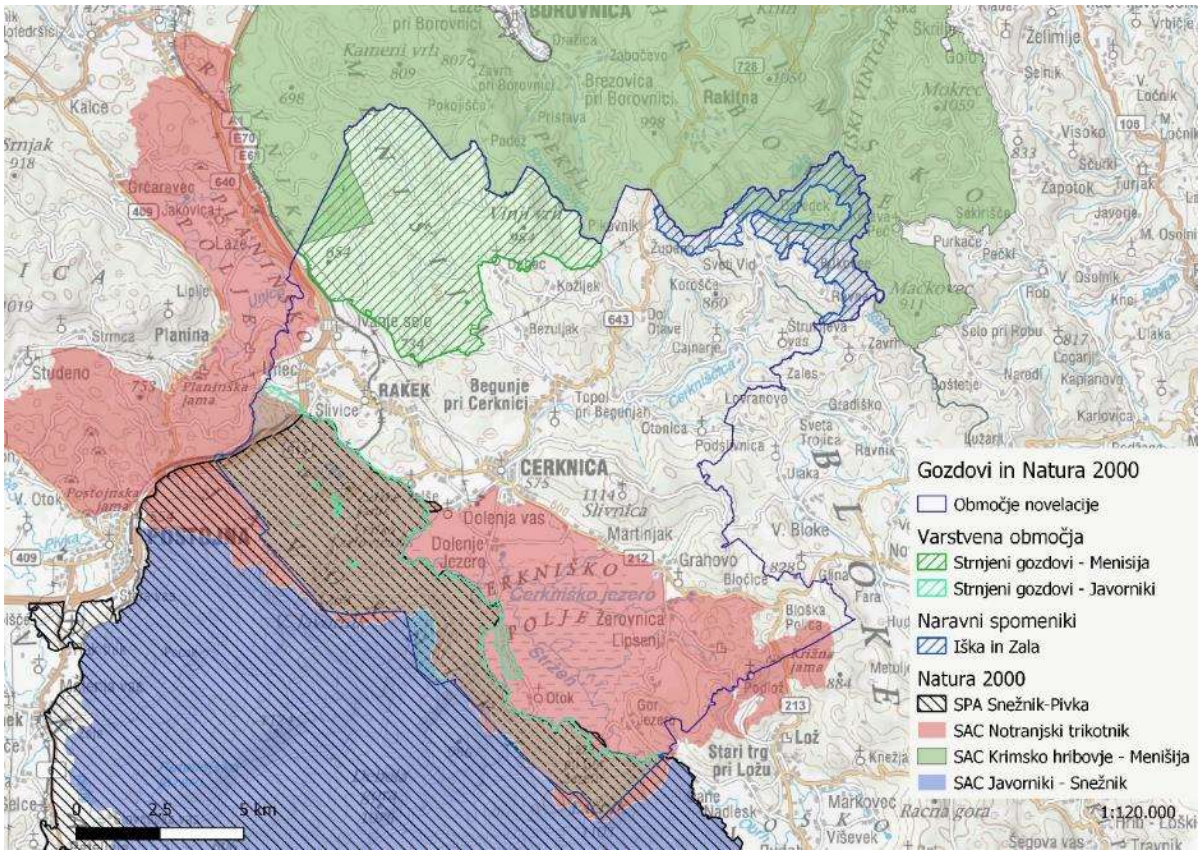
- krajinske vrednosti: Cerkniško polje, saj predstavljajo vidno kuliso, Iška in Zala
- neživa narava: brezna, jame, koliševke, Iška in Zala (sicer nista del varstvenega območja Menišija, vendar grožnje veljajo tudi na območju Iške in Zale).
- živa narava: metulji, gozdne močvirnice, ekološki koridor za velike zveri …

Dejavniki ogrožanja, pritiski in nevarnosti

- Neustrezno gospodarjenje z gozdom (ni klimaksnih gozdov brez gospodarjenja, ki so pomembni za npr. belohrbtega detla). Za učinkovito varstvo teh vrst bi bilo treba uvesti trajne ekocelice brez gospodarjenja.
- Uvrščanje zaraščajočih kmetijskih površin pod gozdno masko ogroža doseganje varstvenih ciljev ohranjanja traviščnih habitatnih tipov in nanje vezanih rastlinskih in živalskih vrst.
- Uvajanje gospodarjenja v gozdove, ki so zaradi svoje razvojne faze in dosedanjega razvoja izjemno pomembni za raziskovanje, proučevanje in spremljanje naravnega razvoja gozdov, biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter kulturne dediščine (derazglasitev gozdnih rezervatov na območju Iške in Zale).

Ustreznost varstvenega statusa, varstvenega režima in geografske opredelitve

Območji strnjenih gozdov sta geografsko ustrezno opredeljeni. Javorniki so (skoraj) v celoti opredeljeni tudi kot območje Natura 2000 po habitatni in direktivi o pticah (SAC Notranjski trikotnik in SPA Snežnik Pivka), kar omogoča varstvo tudi v okviru upravljanja z območji Natura 2000. Na območje strnjenih gozdov Menišija pa območje Natura 2000 (SAC Krimsko hribovje – Menišija) sega le v majhnem delu na zahodni meji območja, čeprav bi tudi vsebina preostalega dela po vsej verjetnosti ustrezala kriterijem razglasitve območja Natura 2000. Območje Iške in Zale je naravni spomenik.

Slika 13: Varstveni območji strnjenih gozdov in območja Natura 2000, ki segajo vanju

Varstveni režim v povezavi z navedenimi grožnjami ne vsebuje nobene določbe, ki bi konkretno naslavljala omenjeno problematiko. V 17. členu (ribolov, lov, kmetijstvo, gozdarstvo) določa, da je na območju regijskega parka dovoljeno opravljati gozdarsko dejavnost v skladu s predpisi, ki urejajo gozdarstvo. To pomeni, da je treba varstvene cilje na območjih dosegati skozi gozdnogospodarske načrte, kar je v primeru Javornikov zaradi pokritosti z območjema Natura 2000 bolj učinkovito kot v primeru Menišije. Varstvene cilje in ustrezne varstvene ukrepe v gozdnogospodarsko načrtovanje vpelje Zavod RS za varstvo narave v postopku priprave naravovarstvenih smernic. Upravljavec parka je v ta postopek skladno s 133. členom Zakona o ohranjanju narave lahko vključen, ni pa nujno. Zaradi poznavanja območja bi bilo smiselno, da je upravljavec vedno prisoten ob pripravi naravovarstvenih smernic (ne le za gozdnogospodarske, ampak tudi druge načrte rabe naravnih virov ter prostorske akte). Razmisliti je treba o konkretni določbi v odloku, ki bi določala obveznost vključitve upravljavca parka v pripravo naravovarstvenih smernic za akte, ki se pripravljajo na območju parka.

Opredeljevanje gozdov s posebnim namenom pa se izvaja ločeno od priprave gozdnogospodarskih načrtov s spremembami Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, v postopku sprejemanja predpisa pa se naravovarstvene smernice ne pridobivajo. Odlok grožnje ne obravnava ne v splošnem in ne v varstvenem režimu za naravni spomenik Iška in Zala. Zato bi bilo smiselno urediti opredeljevanje in derazglasitev gozdnih rezervatov na območju parka v Odloku o Notranjskem parku, verjetno na način, da je to možno le ob soglašanju upravljavca.

Varstveni režim sicer v 25. členu (varstveno območje strnjenih gozdov) sicer ustrezno določa in učinkovito preprečuje naslednje potencialne grožnje:
1. graditi nove objekte razen, če je to predvideno v načrtu upravljanja; prepoved ne velja za objekte za potrebe mobilnih telefonskih omrežij, ter drugih telekomunikacijskih omrežij;
2. graditi nove smučarske proge, če bi bila ureditev poseg v prostor;
3. graditi odlagališča odpadkov;

4. odpirati nove rudnike;
5. zasajevati plantaže neavtohtonega gozdnega drevja večje od 10 hektarov;
6. namenoma zasajevati obstoječa kmetijska zemljišča znotraj strnjenih gozdov.

Kljub temu bi bilo treba razmisliti o dodatni določbi, ki bi omogočala širitev gozdne maske na območju parka le v soglasju z upravljavcem parka.

STRNJENI GOZDOVI JAVORNIKOV IN MENIŠIJE - povzetek	
Grožnje:	Kvalifikacijskim vrstam neustrezno gospodarjenje z gozdom Uvrščanje zaraščajočih kmetijskih površin pod gozdno masko Uvajanje gospodarjenja z gozdovi (derazglasitev gozdnih rezervatov)
Ustreznost režima:	Ustrezen, potrebna dopolnitev
Delovni predlogi rešitev:	Določiti obveznost vključitve upravljavca parka v pripravo naravovarstvenih smernic. Razmisliti o določbi, ki bi omogočala širitev gozdne maske in derazglasitev gozdnih rezervatov na območju parka le v soglasju z upravljavcem parka.
Ustreznost varstvenega statusa in geografske opredelitve	Varstveni statusi so ustrezni in ustrezno geografsko opredeljeni.

5.3. Hribovska kulturna krajina

Hribovsko kulturno krajino smo poimenovali območja Vidovske planote, Osredka in Menišije izven območja strnjenih gozdov. Na tem delu so poudarki predvsem na varstvu mozaične krajine ter traviščnih habitatnih tipov in nanje vezanih rastlinskih in živalskih vrst.

Dejavniki ogrožanja in nevarnosti, ki jih opisujemo v tem sklopu, se poleg pestre biotske raznovrstnosti nanašajo vsaj na naslednje izstopajoče vrednosti:

- neživa narava: brezna, jame, koliševke
- živa narava: metulji, travniške orhideje, metulji, netopirji.

Dejavniki ogrožanja, pritiski in nevarnosti

- Zaraščanje suhih travnikov zaradi opuščanja rabe (ponazoritev na sliki 14).
- Nasipavanje suhih travnikov z gradbenim odpadnim materialom ali za namene melioracije zemljišč.
- Intenzifikacija manj strmih travnikov in s tem ustvarjanje manj ustreznih razmer za varovane habitatne tipe in vrste.

Slika 14: Ponazoritev zaraščanja travišč na območju Brejnic: meja je izrisana po mejah parcel, ki so včasih opredeljevale območja namenske rabe pašnikov in travnikov, in so danes v veliki meri zaraščene

Ustreznost varstvenega statusa, varstvenega režima in geografske opredelitve

Območje ni geografsko opredeljeno, prav tako niso opredeljena najvrednejša območja tega sklopa. Treba je ustrezno obdelati podatke o nahajališčih zavarovanih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, opredeliti varstvena območja in po potrebi razmisliti o predlogih naravnih vrednot, določitvi ožjih varstvenih območij v odloku ali drugih ustreznih ukrepov varstva (odkup, pogodbeno varstvo, skrbništvo).

Kot smo navedli že v sklopih na območju Cerkniškega jezera, odlok ne obravnava posebej zaraščanja zaradi opustitve rabe. Prepoveduje sicer slabšanje habitatov, zniževanje števila rastlin in živali posameznih populacij, spreminjanje vegetacije ipd., kar so posledice zaraščanja, vendar se nanaša le na situacije, kjer bi škodo povzročila aktivnost človeka, ne pa neaktivnost, kot je opustitev rabe. Primernejša orodja za spodbujanje kmetov k primernemu gospodarjenju so KOPOP operacije, namenjene ohranjanju narave, odkup zemljišč z namenom dolgoročnega naravovarstva, pogodbeno varstvo in skrbništvo.

Zasipavanje suhih travnikov in intenzifikacija rabe travnikov je v nasprotju s prvimi tremi točkami varstvenega režima na območju parka (14. člen odloka), ki prepovedujejo iztrebiti avtohtone in endemične rastlinske ali živalske vrste, zniževati število rastlin ali živali posameznih populacij ter slabšati njihove življenjske razmere do take mere, da je vrsta ogrožena in habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst namerno, brez opravičljivega razloga uničiti ali poškodovati. Določbe so sicer ustrezne, vendar na terenu kljub temu prihaja do zasipavanj, zato niso dovolj učinkovite. Tako splošne določbe so uporabne predvsem v presoji sprejemljivosti posegov v postopkih dovoljevanja, ne pa za direktno uporabo. Kadar za neko dejavnost ni treba pridobivati dovoljenj, tudi presoje sprejemljivosti ni. Zato bi bila primernejša določba, ki bi konkretno prepovedovala oziroma dopuščala nasipavanje travnikov v parku zgolj ob odobritvi upravljavca.

HRIBOVSKA KULTURNA KRAJINA - povzetek	
Grožnje:	Zaraščanje suhih travnikov zaradi opuščanja rabe Nasipavanje suhih travnikov Intenzifikacija manj strmih travnikov
Ustreznost režima:	Ustrezen, potrebna dopolnitev
Delovni predlogi rešitev:	Dodati določbo o prepovedi izvajanja posegov in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere in posledično slabo vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. Spodbujanje kmetov k primernemu gospodarjenju (KOPOP operacije, namenjene ohranjanju narave, odkup zemljišč z namenom dolgoročnega naravovarstva, pogodbeno varstvo in skrbništvo). Konkretnejši določbi o prepovedi nasipavanja in intenzifikaciji naravovarstveno vrednejših travnikov.
Ustreznost varstvenega statusa in geografske opredelitve	Geografske opredelitve ni, primerno bi bilo prostorsko opredeliti naravovarstveno vrednejša območja.

5.4. Močvirne doline – Cerkniščica s pritoki

Cerkniščica je največji površinski dotok Cerkniškega jezera. Večina njenega porečja na jugu Rakitniške planote je v dolomitih in skrilavcih. Struga je zarezana v uravnavo, ki se vleče od Begunj proti severovzhodu, Cerkniščica pa zavije ostro proti jugu. Prodniki na Ravniku kažejo, da je Cerkniščica nekoč tekla po podolju proti Logatcu, zaradi zakrasevanja pa se je kasneje usmerila proti Cerkniškemu polju. Teče v Jamski zaliv Cerkniškega polja, kjer ponika v številnih ponorih in jamah. Ob visokih vodah se v Jamskem zalivu združi s Strženom (NVA). Za močvirne doline Cerkniščice s pritoki so značilna bazična nizka barja, travniki z modro stožko, pestrost rastlinskih mokriščnih vrst in metuljev. Značilni vrsti metuljev na tem območju sta sviščev mravljiščar in travniški postavnež.

Dejavniki ogrožanja in nevarnosti, ki jih opisujemo v tem sklopu, se poleg pestre biotske raznovrstnosti nanašajo vsaj na naslednje izstopajoče vrednosti:

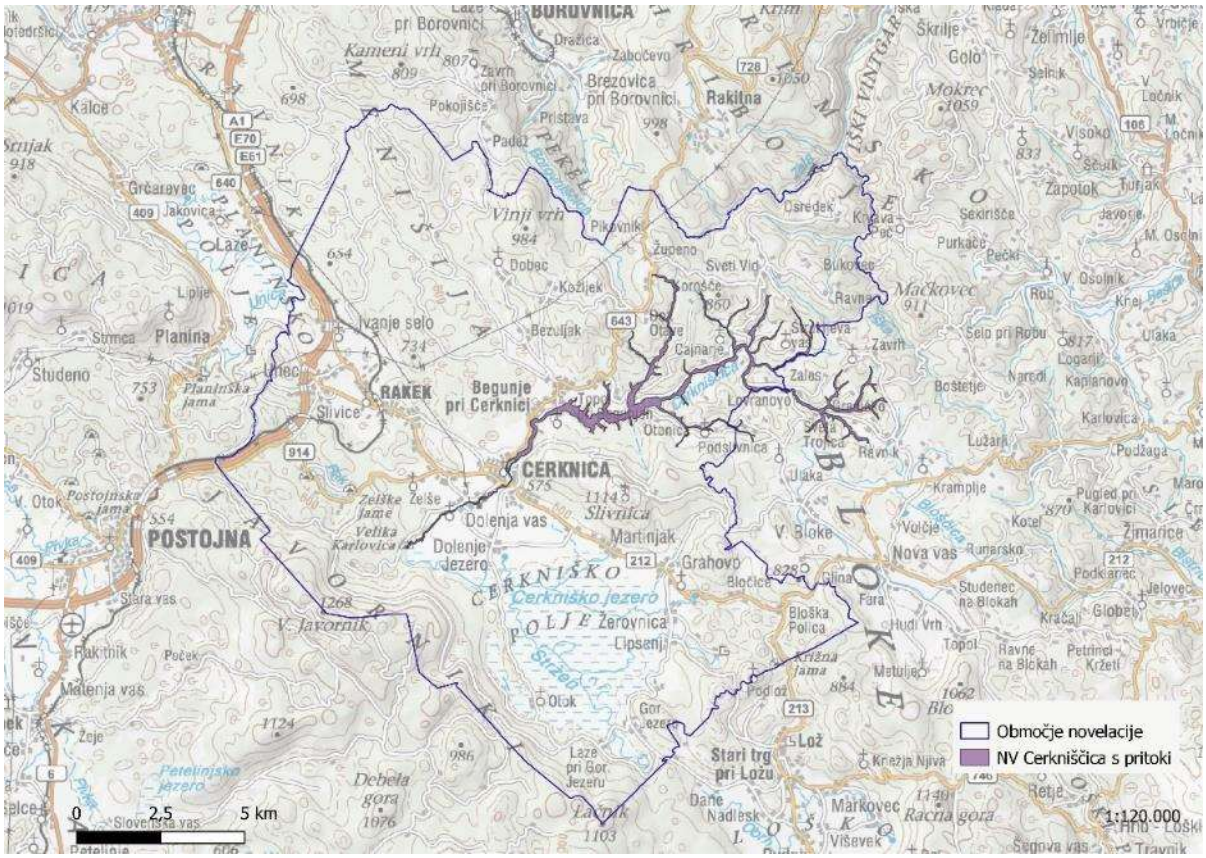
- živa narava: habitatni tip bazična nizka barja, metulji (še posebej sviščev mravljiščar), barjanske vrste orhidej.

Dejavniki ogrožanja, pritiski in nevarnosti

- Zaraščanje zaradi opuščanja rabe, kar povzroča slabšanje oziroma izginjanje habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih in živalskih vrst, značilnih za to območje.
- Neustrezna protipoplavna zaščita z regulacijami in potencialno umestitvijo razlivnih površin na neprimerne površine.
- Možna širitev pašnih površin, kar bi prav tako povzročilo poslabšanje oziroma uničenje habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih in živalskih vrst, značilnih za to območje.
- Širjenje invazivnih tujerodnih rastlin (zlata rozga).

Ustreznost varstvenega statusa, varstvenega režima in geografske opredelitve

Cerkniščica s pritoki je hidrološka, geomorfološka, botanična in zoološka naravna vrednota lokalnega pomena. Za naravne vrednote velja splošen režim iz 40. člena Zakona o ohranjanju narave, ki določa, da nihče ne sme ravnati z naravno vrednoto tako, da bi ogrozil njen obstoj. Naravna vrednota Cerkniščica je opredeljena tako, da obsega tudi aluvialne ravnice ob Cerkniščici.

Slika 15: Naravna vrednota Cerkniščica

Ustreznost varstvenega režima glede zaraščanja smo obdelali že v prejšnjih poglavjih. Za gradnjo protipoplavne zaščite veljajo splošni režimi, ki prepovedujejo slabšanje in uničevanje habitatnih tipov in habitatov vrst in se lahko uporabi v postopku dovoljevanja gradnje protipoplavne zaščite. Vsi posegi v okviru gradnje protipoplavne zaščite so praviloma najmanj enostavni objekti po Gradbenem zakonu[9], za katere je na zavarovanem območju treba pridobiti vsaj naravovarstveno soglasje in presojo sprejemljivosti posega na varstvene cilje varovanega območja, v primeru bolj zahtevnih posegov pa gradbeno ali celo integralno dovoljenje, v okviru katerih se prav tako izvede presoja sprejemljivosti. Zaradi poznavanja območja bi bila smiselna vključitev upravljavca v postopek dovoljevanja z mnenjem. Za širitev pašnih površin prav tako veljajo navedeni splošni režimi, vendar zanjo praviloma ni treba pridobivati nobenih dovoljenj (razen kadar so za širitev pašnih površin potrebni posegi, za katere bi bilo treba pridobiti ustrezno dovoljenje). Kot smo pojasnili že v prejšnjih poglavjih, v takem primeru splošni režimi niso dovolj učinkoviti in bi bilo smiselno pripraviti bolj konkretno določbo o omejevanju širitve pašnih površin na naravovarstveno pomembne travnike oziroma vpeljati soglašanje upravljavca. Tujerodne rastlinske in živalske vrste odlok obravnava le v smislu namernega vnašanja tujerodnih vrst v smislu kmetijskega ali drugega gospodarjenja, ne pa v smislu invazivnih tujerodnih vrst. Za preprečitev širjenja tujerodnih vrst bi bilo smiselno v odloku in načrtu upravljanja navesti ustrezne usmeritve in pravila ravnanja, medtem ko so za njihovo odstranjevanje verjetno bolj ustrezni drugačni ukrepi, ki pa se jih tudi lahko opredeli v okviru načrta upravljanja ali ločeno (akcije odstranjevanja ipd.).

[9] Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP

MOČVIRNE DOLINE - CERKNIŠČICA S PRITOKI - povzetek	
Grožnje:	Zaraščanje zaradi opuščanja rabe Neustrezna protipoplavna zaščita Možna širitev pašnih površin Širjenje invazivnih tujerodnih rastlin
Ustreznost režima:	Delno ustrezen, potrebna dopolnitev
Delovni predlogi rešitev:	Dodati določbo o prepovedi izvajanja posegov in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere in posledično slabo vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. Spodbujanje kmetov k primernemu gospodarjenju (KOPOP operacije, namenjene ohranjanju narave, odkup zemljišč z namenom dolgoročnega naravovarstva, pogodbeno varstvo in skrbništvo). Konkretnejši določbi o omejevanju širitve pašnih površin na naravovarstveno vrednejše travnike oz. bo soglašanju upravljavca. Vključitev upravljavca v postopek dovoljevanja izvedbe protipoplavne zaščite. V odloku in načrtu upravljanja navesti ustrezne usmeritve in pravila ravnanja za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst. Akcije odstranjevanja invazivnih tujerodnih vrst.
Ustreznost varstvenega statusa in geografske opredelitve	Ustrezno.

5.5. Pregled dejavnikov ogrožanja, pritiskov in nevarnosti po dejavnostih

Pripravili smo pregled dejavnikov ogrožanja, pritiskov in nevarnosti po dejavnostih, ki se pojavljajo na območju obravnave. Poglobljeno analizo z ustreznostjo režima, usmeritev in predloge rešitev bomo pripravili v razširjenem poročilu.

Tabela 7: Pregled dejavnikov ogrožanja, pritiskov in nevarnosti po dejavnostih na obravnavanem območju

Dejavnost	Dejavniki ogrožanja, pritiski in nevarnosti
Promet na območju jezera	Vožnja v naravi s štirikolesniki, motorji, terenskimi vozili. Povzroča vznemirjanje živalskih vrst, predvsem ptic, povzroča poškodbe habitatnih tipov in rastišč varovanih rastlinskih vrst, povzroča poškodbe požiralniških kompleksov in krni doživljajsko komponento obiskovanja. Nedovoljeno parkiranje osebnih vozil in celo avtobusov (Pretržje) Prekomeren promet na nasipu, ki je potencialna najbolj elitna promenada v Sloveniji - moteno je doživljanje, problem prahu, vznemirjanje ptic. Urejene ceste v naravovarstveno najvrednejših območjih – vnos hrupa, nemira, vznemirjanje ptic.
Plovba	Vznemirjanje vodnih ptic, ki je najbolj problematično v času gnezdenja in prezimovanja. Plovba na Strženu je problematična v času nizke vode, ko so vodne ptice omejene na še vodnate vodotoke Stržen. Zaradi naravovarstvene pomembnosti Stržena gorvodno od Gorice in negativnih vplivov plovbe le - ta na tem delu ni primerna. Plovba prav tako ni primerna na območjih drstišč v času drsti.
Onesnaževanje voda	Bloška čistilna naprava občasno ne deluje, kar ima za posledico onesnaženje vode v Križni jami. Cerkniška čistilna naprava; vanjo se zliva veliko meteorne vode, kar ob obilnejših padavinah povzroči prelivanje, prihaja do vsakoletnih pomorov rib. Neučinkovita čistilna naprava v Podskrajniku. Zlivanje presežne gnojnice na jezerske travnike. Evtrofikacija vode predvsem ob nizkem vodostaju.
Ribolov	Krivolov Lov drstnic Vlaganje alohtonih vrst rib v jezero in pritoke. Rešitev vidimo podobno kot pri gozdarstvu z večjo vlogo upravljavca pri pripravi naravovarstvenih smernic za pripravo ribiško gojitvenih načrtov. V odloku ali načrtu upravljanja bi razmislili tudi o določitvi odsekov brez športnega ribolova.
Lov	Lov na mlakarico predstavlja problem za druge vrste (vznemirjanje) Svinčena municija na mokrišču predstavlja vir onesnaževanja.
Dejavnosti obrambe in vojaškega usposabljanja	Izvajanje strelskih vaj na Bloški polici predstavlja onesnaženje podzemnih vod s svincem
Turizem in obiskovanje parka	Vznemirjanje Promet in plovba (glej razdelek o prometu in plovbi na Cerkniškem jezeru).
Snemanja	Povzročanje hrupa (vznemirjanje) Osvetljevanje Vožnja izven urejenih poti Postavljanje začasnih objektov Moteno doživljanje parka za obiskovalce Rešitev vidimo v izboljšanem sistemu dovoljevanja in vpeljavi nadzora upravljavca ob snemanju.

6. Pregled ustreznosti določitve ožjih varstvenih območij

Po izrisu in pregledu ožjih varstvenih območij smo ugotovili, da se najbolj vitalni deli trstišč nahajajo izven območij obstoječih naravnih rezervatov, zato bomo preučili popravke meje oziroma širitev rezervatov Levišče in morda Osredki. V Levišče bi bilo smiselno poleg trstišč vključiti tudi Ključe zaradi določitve režima, ki bi trajno uredil prepoved (športnega) ribolova na tem območju.Meje naravnega rezervata Dujice ne ustrezajo v celoti stanju v naravi, zato bomo v nadaljevanju postopka razmislili o popravku.

Tekom analize smo opredelili pojem blata, ki imajo specifične lastnosti in naravovarstveno pomembnost. Nahajajo se v glavnem ob robu območja poplavljanja, zato jih varstveno območje mokrišč in travišč v veliki meri pokriva, predvsem na območju Martinjaka in Lipsenja pa segajo tudi izven meje tega varstvenega območja. Na teh območjih ni možno uporabiti režima, ki velja za varstveno območje travišč in mokrišč. V nadaljevanju projekta bomo razmislili o potrebi po prilagoditvi meje varstvenega območja mokriš in travišč Cerkniškega jezera.

Varstveni območji strnjenih gozdov sta geografsko ustrezno opredeljeni, morda bomo v naslednjih fazah po izrisu izstopajočih vrednosti predlagali dodatne ali razširjene varstvene cone.

Območje hribovske kulturne krajine ni geografsko opredeljeno, prav tako niso opredeljena najvrednejša območja tega sklopa. Treba bi bilo ustrezno obdelati podatke o nahajališčih zavarovanih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, opredeliti varstvena območja in po potrebi razmisliti o predlogih naravnih vrednot, določitvi ožjih varstvenih območij v odloku ali drugih ustreznih ukrepih varstva (odkup, pogodbeno varstvo, skrbništvo).

Mirne cone v trenutno veljavnem odloku niso določene, vendar bi bila njihova opredelitev smiselna.

Večina požiralnikov, ki smo jih uspeli identificirati v času priprave tega poročila, je opredeljenih kot naravne vrednote, večinoma kot območja požiralnikov, ponorov in estavel z izjemo nekaj požiralnikov v Zadnjem kraju, ki jih naravna vrednota Zajcovke ne zajema. Ustreznost vsebinske in geografske opredelitve požiralnikov kot naravnih vrednot bomo lahko preverili, ko bomo pripravili prečiščen sloj podatkov o požiralnikih, ponorih in estavelah.

Krajinska raznovrstnost in izjemnost nista geografsko opredeljeni. Za učinkovito varstvo bi bilo smiselno v nadaljevanju določiti območja varstva krajin in varstvene cilje ohranjanja.

Predlog conacije zavarovanega območja bomo pripravili v naslednji nalogi v okviru projekta novelacije, ko razčistimo in pripravimo ostale izboljšave, opisane v tem poglavju poročila.

7. Analiza obiskovanja parka ter infrastrukture za ta namen

Večina obiskovalcev parka je skoncentrirana na Cerkniško jezero, Rakov Škocjan in Križno jamo. Glavno izhodišče za obiskovalce jezera je Center za obiskovalce Dolenje jezero s parkiriščem. V bližini je Muzej oz. interpretacijski center Cerkniškega jezera v upravljanju Jezerskega hrama - Zavoda za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. Zaradi bližine parkirišča, enostavne dostopnosti in atraktivnosti je sistem požiralnikov Rešeto močno obiskan, obiskovalci pa se po ogledu lahko odpravijo naprej po nasipu proti Gorici. V tem delu sta pripravljeni sta dve učni poti in opazovalnice:

Pot Drvošec poteka od požiralnikov Rešeto in se konča dobrih 500 m pred mostom pred vasjo Otok. Pot večinoma poteka skozi gozd in je dolga 3.7 km (v eno smer). Na poti so številne informacijske ali

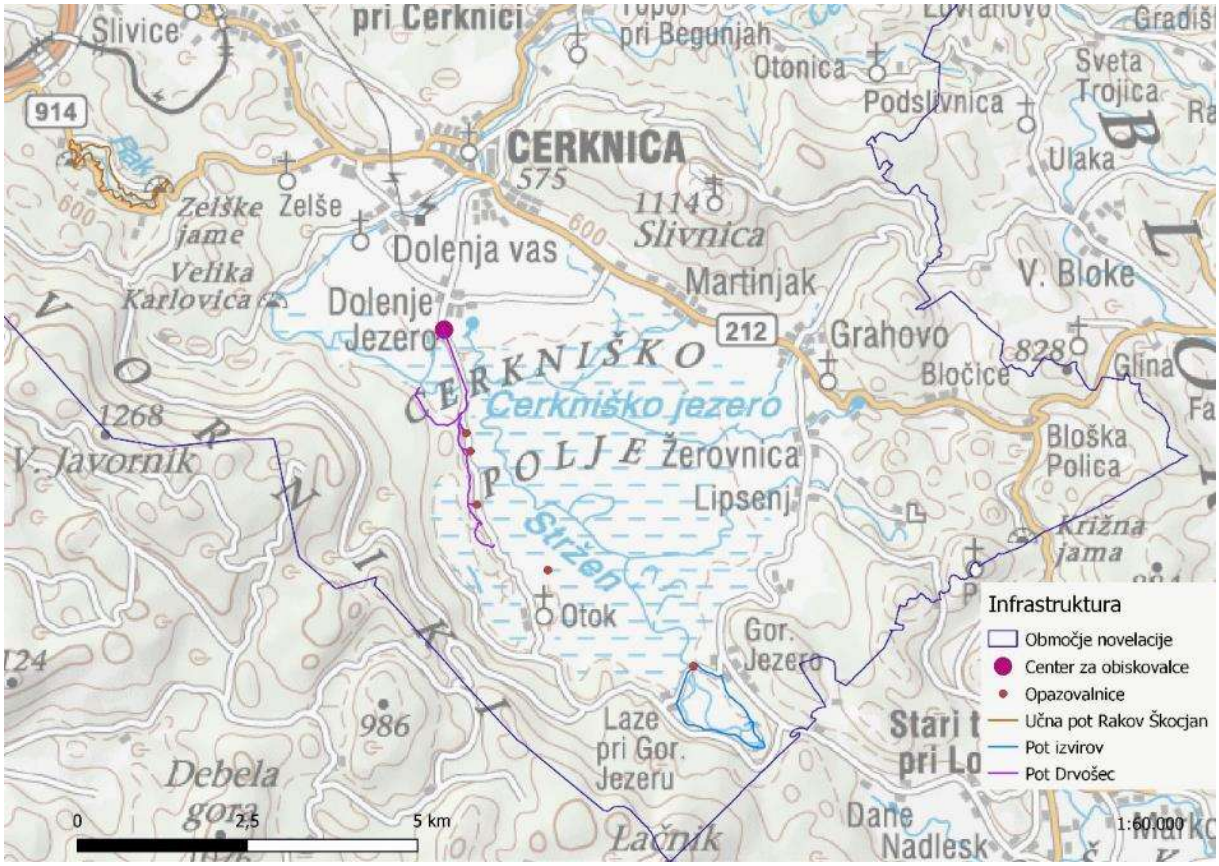
didaktične točke (prehranjevalni splet, plezalo ris, silhueta medveda in volka) ter opazovalnice Kuharca, Klejni vrh in 10-metrski stolp Otočec, ki ponujajo pogled na izjemne razsežnosti tega kraškega pojava.

Pot izvirov je 4 km dolga krožna pešpot z informativnimi tablami o posameznih delih poti, rastlinah in živalih ter 14-ih izvirih, ki polnijo Cerkniško jezero. Ob Poti izvirov in Drvošcu stoji **5 opazovalnic**: Kuharca, Klejni vrh, Otočec, Orlek in opazovalnica Malnšče.

V bližini je še **Čebelarska pot**, katere upravljavec je čebelarsko društvo Cerknica.

Okoli jezera in Rakovega Škocjana so speljane 4 kolesarske poti (Jezerko, Ščuka, Žaba in Kačji pastir).

Učna pot Rakov Škocjan je 5,5 km dolga učna pot z informativnimi tablami, ki prikazujejo predvsem nastanek udornice in geomorfoloških pojavov na območju Rakovega Škocjana.

Slika 16: Infrastruktura (učne poti, opazovalnice in center za obiskovalce)

Enourni ogledi Križne jame v organizaciji Društva ljubiteljev Križne jame potekajo 1-5x na dan glede na sezono, daljši ogledi s čolni pa so mogoči po predhodnem dogovoru in rezervaciji in so po pregledu možnih terminov polno zasedeni.

Druge zanimivosti in aktivnosti:

- Učna pot Menišija (upravljavec Turistično društvo Menišija)
- Slivnica
- Opazovanje medvedov
- Kolesarjenje, pohodništvo
- Čolnarjenje
- Ribolov

Tekom priprave Strategije razvoja turizma občine Cerknica je bilo ugotovljeno, da med trenutno najbolj razvite turistične produkte v destinaciji po mnenju deležnikov sodijo vodeni ogledi jam, vožnja z lojtrnikom in športne prireditve (pohodi, teki, kolesarski dogodki). Največji potencial za razvoj deležniki prav tako pripisujejo vodenim ogledom jam, sledita opazovanje ptic ter oddih in sprostitev v naravi (počitek, iskanje stika s samim seboj). Strategija je sicer namenjena promociji turizma in ne obravnava posebej obiskovanja parka in vodenja ogledovanja v smislu ciljev, ki jim sledi Notranjski park v povezavi z obiskovanjem: s pomočjo vzpostavljene usmerjevalne infrastrukture in vodniške ter nadzorniške službe usmerjati obiskovalce na manj občutljiva območja parka, postati pilotno območje za prikaz dobrih praks na področju varstva narave, vzpostaviti center znanja, ki bo z izobraževalnimi vsebinami privabil mlade z vsega sveta in hkrati pritegnil najboljše raziskovalce in predvsem permanentno izobraževati in popularizirati varstvo narave.

V nadaljevanju priprave novelacije odloka bi bilo smotrno določiti nosilne zmogljivosti naravnih vrednot, mirnih območij in parka z vidika narave, obiskovalcev samih (doživljanje) in lokalnega prebivalstva ter infrastrukture. Primerno bi bilo pripraviti vizijo »lovilnih mrež« za množice oz. turistične infrastrukture, ki bo zadržala množice na manj občutljivih območjih, hkrati pa jim bo ponujala dodano vrednost glede interpretacije narave (info center, razgledni stolp, hoja med drevesi …).

8. Viri

Atlas okolja: https://gis.arso.gov.si/geoportal/catalog/main/home.page, 24. 9. 2021

Ažman T. 2018. Izjemne krajine kot izhodišče določanja krajinskih vrednot. Mag. delo. Ljubljana, Univ. v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo: 129 str.

Bolta Skaberne B., 2020. Kraški škrgonožec (*Chirocephalus croaticus*). Interno gradivo. Cerknica, Notranjski regijski park: 14 str. (neobjavljeno)

Direktiva Sveta o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst – Direktiva o habitatih (92/43/EGS)

Direktiva Sveta o ohranjanju prosto živečih vrst ptic – Direktiva o pticah (79/409/EGS in 2009/147/ES)
Hladnik J. 2016. Varstvo krajine v sistemu ohranjanja narave. Mag. delo. Ljubljana, Univ. v Ljubljani, Biotehniška fakulteta: 171 str.

Jogan, N., T. Bačič, B. Frajman, I. Leskovar, D. Naglič, A. Podobnik, B. Rozman, S. Strgulc-Krajšek, B. Trčak/N. Jogan (ur.) 2001. Gradivo za atlas flore Slovenije [Materials for the atlas of flora of Slovenia]. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 str.

Kranjc A. 1986. Cerkniško jezero in njegove poplave. Acta geographica 25 (2): 73—123.

Löhnberg A.,1934. Zur Hydrographie des Zirknitzer Beckens (Ein Beitrag zur Karstforschung). Mem. Soc. Geogr., 3: 1 —114.

Martinčič A., 2003. Praprotnice in semenke. V: Gaberščik A. (ur.) 2003. Jezero, ki izginja. Monografija o Cerkniškem jezeru. Ljubljana, Društvo ekologov Slovenije: 333 str., str: 72-79

Naravovarstveni atlas: https://nva.gisportal.si/web/DefaultNva.aspx, 24. 9. 2021

Notranjski regijski park: https://www.notranjski-park.si/, 12. 10. 2021

Ogrin D., Bartol B., Dešnik S., Habjan J., Hudoklin J., Kolšek A., Novak M., Simič M., Tavčar E., Simonič T. 1996. Strategija varstva krajine v Sloveniji – II. del, Izjemne krajine. Ljubljana, Inštitut za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta: 100 str.

Ogrin D., Marušič J. 1996. Strategija varstva krajine v Sloveniji. Ljubljana, Inštitut za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta: 88 str.

Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19 ter sklep št. 35600-46/2017 z dne 16. 2. 2018 in sklep št. 35600-10/2021-5 z dne 21.1.2021)

Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11)

Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02, 42/10)

Skaberne B., Čelhar T., Lešnik A., Poboljšaj K., 2003. Prezimovanje sekulj v Vranji jami. V: Gaberščik A. (ur.) 2003. Jezero, ki izginja. Monografija o Cerkniškem jezeru. Ljubljana, Društvo ekologov Slovenije: 333 str., str: 218-229

Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18)

Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09, 33/13)

Uredba o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08 in 46/14 – ZON-C)

Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)

Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20)

Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14)

Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19)

Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/17)

Zakon o ohranjanju narave – ZON (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18 in 82/20)

Zakon o varstvu podzemnih jam - ZVPJ (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg)

PRILOGE

Priloga 1: Zavarovana območja

Zavarovana območja na območju obravnave. Zeleno obarvane vrstice se nanašajo na zavarovana območja, ki ležijo na območjih naselij občine Cerknica in niso znotraj obstoječih meja NRP.

ID. ŠT.	IME ZNAMENITOSTI	STATUS	POMEN	PREDPIS
1815	Notranjski regijski park	regijski park	lokalni	Odlok o Notranjskem regijskem parku, Uradni list RS, št. 75/02
1739	Rakova kotlina pri Rakeku (Rakov Škocjan)	krajinski park	državni	Odločba o zavarovanju okolice Rakove kotline pri Rakeku na Notranjskem, Uradni list LRS, št. 27/49
546	Drevesasti glog v Cerju	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
550	Cerkvena lipa v Dobcu	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
601	Lipovec severno od odcepa za Koščake ob Zali	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
608	Drevored Planina - Martinjak Unec	spomenik oblikovane narave	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
609	Drevored ob poti k cerkvi pri Dobcu	spomenik oblikovane narave	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
612	Drevored Cerknica - Begunje	spomenik oblikovane narave	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
547	2 lipi pri cerkvi v Ivanjem Selu	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
548	Hišna lipa v Osredku - južnejša	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
549	Cerkvena lipa v Osredku	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
551	Cerkveni lipi v Kožljeku	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
552	4 lipe ob kapelici v Kožljeku	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
554	Lipa pod cerkvijo v Bezuljaku	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
555	Lipa v Stražišču	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
556	Lipa v Koroščah	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
557	Cerkvena lipa v Žilcah	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
558	Cerkveni lipi v Štrukljevi vasi	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
559	Vaška lipa v Uncu	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
561	Lipa pri spomeniku NOB pri železniški postaji na Rakeku	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
562	Divji kostanj pri hiši Partizanska 26 na Rakeku	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
563	Lipa pred cerkvijo v Begunjah	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
565	Lipa pri tovarni v Begunjah	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92

ID. ŠT.	IME ZNAMENITOSTI	STATUS	POMEN	PREDPIS
566	Hrast v Topolu pri hiši št. 18	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
567	Cerkvena lipa v Brezju	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
571	Lipi za tovarno Brest v Cerknici	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
572	Lipa pri cerkvi v Martinjaku	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
602	Lipa na osnovnem trgu Tabor v Cerknici	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
603	Lipa pri spomeniku J. V. Valvasorja - KS Cerknica	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
604	Lipa na osrednjem trgu v Žilcah - KS Cajnarje - Žilce	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
606	Lipa pri cerkvi - KS Grahovo	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
607	Lipa pri cerkvi v Begunjah - KS Begunje (spominska 91)	naravni spomenik	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92
610	Lipov drevored v Rakeku	spomenik oblikovane narave	lokalni	Odlok o razglasitvi dreves in drevoredov za naravne znamenitosti, Uradni list RS, 2/92

Priloga 2: Naravne vrednote

Naravne vrednote na obravnavanem območju (zeleno obarvane vrstice se nanašajo na naravne vrednote, ki ležijo na območjih naselij občine Cerknica in niso znotraj obstoječih meja NRP).
Legenda: BOT – botanična, DREV – drevesna, EKOS – ekosistemska, GEOL – geološka, GEOMORF – geomorfološka, GEOMORFP – geomorfološka podzemeljska, HIDR – hidrološka, ONV – oblikovana, ZOOL – zoološka, V - naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km^2, in naravne vrednote linijskega značaja, ki so daljše od 1 km.

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN
1	42	Dujice	Prehodno barje pri Goričicah na Cerkniškem polju	BOT, GEOMORF, ZOOL, EKOS	državni
2	81	Obrh	Stalni kraški izvir Jezerskega Obrha južno od Gorenjega Jezera	HIDR, GEOMORF	lokalni
3	332	Unška koliševka	Udornica v zaledju Planinskega polja	GEOMORF, BOT, (GEOMORFP)	državni
4	841	Štebrški Obrh	Kraški izvir Štebrščice v zatrepni dolini južno od Podštebrka	HIDR, GEOMORF	državni
5	919	Veliki naravni most	Naravni most - ostanek jamskega stropa na odtočni strani Rakovega Škocjana	GEOMORF	državni
6	920	Kotel	Udorna vrtača z nihajočo vodno gladino v zaledju izvira Kotliči v Rakovem Škocjanu	GEOMORF, HIDR, ZOOL	državni
7	921	Kotliči	Skupina močnih kraških izvirov v Rakovem Škocjanu	HIDR, ZOOL	državni
8	922	Prunkovec	Kraški izvir na levem bregu Raka v Rakovem Škocjanu	HIDR, ZOOL	državni
9	923	Mali naravni most	Ostanek nekdanjega jamskega stropa med dvema udoroma Zelških jam na pritočni strani Rakovega Škocjana	GEOMORF	državni
10	1403	Vodonos	Sistem požiralnikov pri Dolenjem Jezeru na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
11	1404	Retje	Sistem požiralnikov potoka Žerovniščice, jugovzhodno od Dolenjega Jezera na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
12	1405	Rešeto	Sistem ponorov pri Dolenjem Jezeru na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
13	1406	Cemun	Stalen kraški izvir Jezerskega Obrha južno od Gorenjega Jezera	HIDR	lokalni
14	1408	Tresenec	Ponikalnica na južnem robu Cerkniškega polja	HIDR, GEOMORF	lokalni
15	1409	Žabjek	Občasni kraški izvir potoka Tresenec na južnem robu Cerkniškega polja	HIDR	lokalni
16	1410	Retje	Kraški izvir južno od Otoka na robu Cerkniškega polja	HIDR	lokalni
17	1411	Bobnarice	Skupina estavel v Zadnjem kraju na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
18	1415	Milavčevi ključi	Ponor Unice na Planinskem polju jugovzhodno od Laz	GEOMORF, HIDR	državni
19	1463	Mrzlik	Kraški izvir potoka Mrzlika v Zadnjem kraju na Cerkniškem polju	HIDR	državni
20	1464	Obrh	Stalni kraški izvir Otoškega Obrha v Zadnjem kraju na Cerkniškem polju	HIDR	državni
21	1465	Kotel	Skupina estavel v Zadnjem kraju na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN
22	1466	Češlenca	Vrtačasta požiralnika v strugi Mrzlika v Zadnjem kraju na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
23	1467	Lovišče - estavele in ponori	Skupina ponorov in estavel, ponorno območje Tresenca severno od Otoka na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
24	1468	Velika Ponikva	Vrtačasta požiralnika južno od Dolenjega Jezera na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	lokalni
25	1469	Mala Ponikva	Sistem požiralnikov južno od Dolenjega Jezera na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	lokalni
26	1470	Srednja Ponikva	Požiralnik v strugi Stržena južno od Dolenjega Jezera na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	lokalni
27	1471	Plitvica	Območje ponorov in estavel ob vzhodni strani Drvošca na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
28	1473	Petričev slap	Slap na potoku Štebrščica pri Lipsnju	HIDR, GEOMORF	državni
29	1474	Izviri na Gabru	Kraški izviri v strugi Štebrščice pri Lipsnju	HIDR	lokalni
30	1476	Zlatavec	Kraški izvir na robu Cerkniškega polja pri Goričicah	HIDR	lokalni
31	1477	Globoki dol	Udornica pod strmimi pobočji Javornikov v zaledju Jamskega zaliva	GEOMORF	lokalni
32	1479	Šujica	Udornica s prepadnimi stenami med Rakovim Škocjanom in Cerkniškim poljem	GEOMORF, ZOOL	lokalni
33	1494	Rakovska kukava	Udornica na Logaški planoti, severovzhodno od Laz	GEOMORF, BOT	lokalni
34	1495	Ivanjska kukava	Udornica pri Rakeku	GEOMORF	državni
35	1707	Laški studenec	Skupina kraških izvirov Laškega potoka na robu Cerkniškega polja pri Lazah pri Gorenjem Jezeru	HIDR, GEOMORF	lokalni
36	1877	Smrekovica	Udornica pri Rakeku	GEOMORF	državni
37	2195	Dobec - lipa pri cerkvi sv. Lenarta	Lipa pri cerkvi sv. Lenarta pri Dobcu	DREV	lokalni
38	2198	Cerknica - Martinjak - drevored	Enostranski lipov drevored ob cesti med Cerknico in Martinjakom	ONV	lokalni
39	2200	Planina - Unec - drevored	Enostranski lipov drevored ob cesti med Planino in Uncem	ONV	lokalni
40	2203	Dobec - drevored pri cerkvi sv. Lenarta	Enoredni lipov drevored ob poti k cerkvi sv. Lenarta pri Dobcu	ONV	lokalni
41	2211	Rakek - Cerknica - drevored	Enostranski lipov drevored ob cesti med Rakekom in Cerknico	ONV	lokalni
42	2222	Ušiva loka	Kraški izviri na južnem robu Cerkniškega polja, jugozahodno od Dolenjega Jezera	HIDR	lokalni
43	2224	Mali Kamojstrnik	Udornica pod strmimi pobočji Javornikov v zaledju Jamskega zaliva	GEOMORF	lokalni
44	2228	Pucinov laz	Vrtača z vodno kotanjo na polotoku Drvošču na Cerkniškem polju	HIDR, GEOMORF	lokalni
45	2237	Gebno	Skupina estavel v Zadnjem kraju na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
46	2283	Veliki Kamojstrnik	Udornica s skalnatim robom pod strmimi pobočji Javornikov v zaledju Jamskega zaliva	GEOMORF	lokalni
47	2288	Zajcovke	Skupina estavel v Zadnjem kraju na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
48	2294	Studenec sv. Ane	Občasen kraški izvir na robu Cerkniškega polja, zahodno od Laz pri Gorenjem Jezeru	HIDR	lokalni
49	2301	Bečki	Sistem požiralnikov južno od Dolenjega Jezera na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
50	2313	Zgornja Volčja dolina	Udornica na Ravniku severno od Rakeka	GEOMORF	lokalni

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN
51	2314	Spodnja Volčja dolina	Udornica na Ravniku, severno od Rakeka	GEOMORF	lokalni
52	2315	Gladovec	Udornica na Ravniku, severno od Rakeka	GEOMORF	lokalni
53	2316	Kozja dolina	Udornica na Ravniku, severovzhodno od Ivanjega sela	GEOMORF	lokalni
54	2331	Bečaje - rastišče bodike	Rastišče bodike ob cesti Bečaje - Sveti Vid (Žilce)	BOT	lokalni
55	2347	Globošček	Udornica v Rakovem Škocjanu	GEOMORF	lokalni
56	2348	Rak - soteska	Soteska Raka med Velikim naravnim mostom in Tkalca jamo	GEOMORF, HIDR, (GEOMORFP)	državni
57	2349	Rakov Škocjan - drevored	Dvoredni drevored divjih kostanjev in velikih jesenov ob cesti čez Rakov Škocjan	ONV	lokalni
58	2354	Zelške jame - udori stropa	Sistem udorov jamskega stropa nad Rakom v Zelških jamah	GEOMORF	državni
59	2357	Brlog	Udorna vrtača z umetnim vhodom v Zelške jame v Rakovem Škocjanu	GEOMORF	lokalni
60	2358	Jamski zaliv	Ponorno območje na severozahodnem delu Cerkniškega polja	GEOMORF, HIDR, (GEOMORFP)	državni
61	2390	Sitarica	Dvojni lijakasti požiralnik južno od Dolenjega Jezera na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
62	2391	Plitvice, Ajnce jame, Ponikve	Območje ponorov in estavel južno od Gorice na Cerkniškem polju	GEOMORF, HIDR	državni
63	2392	Godešev laz	Plitve vrtače z vodnimi kotanjami na Drvošču na Cerkniškem polju	HIDR, ZOOL	državni
64	2397	Lipsenjščica	Desni pritok Jezerskega Obrha na Cerkniškem polju	HIDR, GEOMORF	lokalni
65	2418	Žabjek	Stalen kraški izvir na robu Cerkniškega polja severno od Gorenjega Jezera	HIDR	lokalni
66	2422	Vidrna	Občasen kraški izvir pri Lazah pri Gorenjem Jezeru na Cerkniškem polju	HIDR	lokalni
67	2423	Kozje stene	Dolomitne stene na Slivnici	BOT, GEOMORF	lokalni
68	2426	Okence	Skupina stalnih kraških izvirov Jezerskega Obrha južno od Gorenjega Jezera	HIDR	lokalni
69	2473	Bločiško polje	Kraško polje pri Bločicah	GEOMORF, (GEOMORFP), (HIDR)	lokalni
70	2474	Gorica	Osamelec na Cerkniškem polju	GEOMORF	lokalni
71	2476	Otok	Osamelec na južnem robu Cerkniškega polja	GEOMORF	državni
72	2520	Cerje - drevesasti glog	Drevesasti glog v Cerju	DREV	lokalni
73	2538	Sleme - lipa	Lipa na Slemenu, jugozahodno od Rakitne	DREV	lokalni
74	2544	Marija Magdalena	Kraški izvir pod cesto Cerknica - Martinjak	HIDR	lokalni
75	3722	Unec - Rakek - drevored	Enostranski lipov drevored ob cesti med Uncem in Rakekom	ONV	lokalni
76	3945	Otavščica	Desni pritok Ljubljanice s sotesko Pekel in slapovi	HIDR, GEOMORF, BOT	lokalni
77	4140	Sveti Vid - porfiriti in tufi	Dolina desnega pritoka Zale z izdanki porfirita in tufa in mokrišči, severozahodno od Svetega Vida (Žilc)	HIDR, EKOS, GEOL	lokalni
78	4482	Rak	Ponikalnica v kraški dolini Rakov Škocjan	HIDR	državni
79	4493	Stržen	Vodotok na Cerkniškem polju	HIDR, GEOMORF	državni
80	7646	Zala - slapišče	Slapišče na Zali, levem pritoku Iške, južno od Rakitne	HIDR, GEOMORF	lokalni
81	7672	Rakiški graben - slap 1	Lehnjakov slap na Rakiškem grabnu pred sotočjem z Zalo, južno od Rakitne	GEOMORF, HIDR	lokalni

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN
82	7823	Mrzlik - ponikalnica	Ponikalnica v Zadnjem kraju na Cerkniškem polju	HIDR, GEOMORF	državni
83	7824	Stražišče - nahajališče fosilov	Nahajališče jurskih (liasnih) litiotidnih školjk na hribu Stražišče vzhodno od Gorenjega Jezera	GEOL	državni
84	7827	Stevnik - badlands	Razgaljeni triasni rdečkasti peščenjaki in glinavci, intenzivni erozijski procesi na južnem pobočju Stevnika, severovzhodno od Cerknice	GEOMORF, GEOL	lokalni
85	8092	Gorenje Jezero - poljski javor	Poljski javor ob izviru Obrha južno od Gorenjega Jezera	DREV	lokalni
86	8093	Svinjska jama - požiralnik	Ponor na južnem robu Jamskega zaliva na Cerkniškem polju	HIDR, GEOMORF	državni
87	8095	Ajnce jame	Območje ponorov in estavel ob vzhodni strani Drvošca na Cerkniškem polju	HIDR, GEOMORF	državni
88	8096	Lovišče	Ornitološko pomembno območje na Cerkniškem polju	ZOOL, EKOS	državni
89	8106	Globoščak	Udornica v neposrednem zaledju Planinskega polja	GEOMORF	lokalni
90	80193	Tresenec - izvir	Izvir Tresenca na južnem robu Cerkniškega polja	HIDR	lokalni
91	80328	Slivnica - kačasta smreka	Kačasta smreka na severnem pobočju Slivnice	DREV	lokalni
92	1000 V	Planinsko polje	Pretočno kraško polje, del sistema kraške Ljubljanice	GEOMORF, (GEOMORFP), (BOT), (HIDR), (ZOOL)	državni
93	1314 V	Iška 2	Gozd v soteski iške in Zale prepuščen naravnemu razvoju	EKOS	lokalni
94	1334 V	Iška 1	Termofilni gozdovi, prepuščeni naravnemu razvoju, v soteski Iške	EKOS	lokalni
95	213 V	Pekel pri Borovnici - soteska	Soteska Otavščice (Borovniščice) s petimi slapovi in skalnim samotarjem Hudičevim zobom pri Borovnici, razvoj glavnega dolomita s fosili, tektonski in stratigrafski pojavi	GEOMORF, HIDR, (BOT), (GEOL)	državni
96	2218 V	Slivnica	Kopast hrib na severnem robu Cerkniškega polja, suha travišča, termofilni gozd	GEOMORF, (GEOMORFP), (BOT)	lokalni
97	2394 V	Osredki	Trstišča osrednjega dela Cerkniškega polja, ornitološko pomembno območje	ZOOL, BOT	državni
98	2490 V	Cerkniščica	Vodotok s pritoki in aluvialno ravnico, nekraški dotok Cerkniškega polja	HIDR, GEOMORF, (BOT), (ZOOL)	lokalni
99	252 V	Rakov Škocjan	Kraška dolina Raka med Cerkniškim in Planinskim poljem	GEOMORF, ZOOL, (GEOMORFP), (HIDR)	državni
100	30 V	Cerkniško polje	Veliko kraško polje s presihajočim jezerom, genetsko vezano na Idrijski prelom	GEOMORF, HIDR, (GEOMORFP), (BOT), (ZOOL), (GEOL)	državni
101	354 V	Zadnji kraj	Zaprt zaliv Cerkniškega jezera, samostojen del polja	HIDR, GEOMORF, ZOOL, BOT	državni
102	4040 V	Mokerc - gozdni rezervat	Termofilni gozdovi, prepuščeni naravnemu razvoju, v dolini Iške	EKOS	lokalni

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN
103	4426 V	Iška	Dolina desnega pritoka Ljubljanice s sotesko in slapovi	HIDR, GEOMORF, ZOOL	državni
104	4470 V	Unica	Vodotok na Planinskem polju	HIDR, EKOS	državni
105	7612 V	Zala	Levi pritok Iške s sotesko in slapovi	HIDR, GEOMORF, (ZOOL)	državni
106	78 V	Iška z Zalo - soteska	Soteski Iške in Zale z Iškim vintgarjem, Skalnim možem na Vrbici in Votlim kamnom v Iški, termofilnimi gozdovi listavcev in sestoji črnega bora.	GEOMORF, (HIDR), (BOT), (GEOL), (ZOOL)	državni
107	331	Unec - lipa	Lipa ob cerkvi v Uncu	DREV	državni
108	2189	Zavrh	Stalni kraški izvir Martinjščice pri Martinjaku	HIDR	lokalni
109	2318	Osredek - lipa	Lipa v Osredku, jugovzhodno od Rakitne	DREV	lokalni
110	2319	Osredek - lipa ob cerkvi sv. Primoža	Lipa ob cerkvi sv. Primoža v Osredku, jugovzhodno od Rakitne	DREV	lokalni
111	2332	Štrukljeva vas - lipa pri cerkvi sv. Jakoba	Lipa pri cerkvi sv. Jakoba v Štrukljevi vasi	DREV	lokalni
112	2334	Rakek - drevored pred gasilskim domom	Drevored lip pred gasilskim domom v Rakeku	ONV	lokalni
113	2339	Brezje - lipa pri cerkvi sv. Jurija	Lipa pri cerkvi sv. Jurija v Brezju, severovzhodno od Cerknice	DREV	lokalni
114	2425	Obrh pri malnu	Kraški izvir Goriškega potoka na robu Cerkniškega polja pri Goričicah	HIDR	lokalni
115	2466	Kožljek - lipi pri cerkvi sv. Ane	Lipi pri cerkvi sv. Ane v Kožljeku	DREV	lokalni
116	2477	Rakek - drevored med parkom in železniškim prehodom	Enoredni lipov drevored med parkom in železniškim prehodom v Rakeku	ONV	lokalni
117	2478	Rakek - drevored vzhodno od železniškega prehoda	Enoredni lipov drevored vzhodno od železniškega prehoda v Rakeku	ONV	lokalni
118	2521	Ivanje selo - lipa pri cerkvi sv. Jeronima	Lipa pri cerkvi sv. Jeronima v Ivanjem selu	DREV	lokalni
119	2522	Korošce - lipa	Lipa v Koroščah	DREV	lokalni
120	2525	Rakek - divji kostanj	Divji kostanj pri hiši Partizanska 26 v Rakeku	DREV	lokalni
121	2529	Cerknica - lipi za tovarno Brest	Lipi za tovarno Brest v Cerknici	DREV	lokalni
122	2530	Martinjak - lipa pri cerkvi sv. Vida	Lipa pri cerkvi sv. Vida v Martinjaku	DREV	lokalni
123	2938	Otok - lipovec	Lipovec na Otoku na Cerkniškem polju	DREV	lokalni
124	8094	Dolenje Jezero - lipa pri cerkvi sv. Petra	Lipa pri cerkvi sv. Petra v Dolenjem Jezeru	DREV	lokalni

Priloga 3: Naravne vrednote – jame

Naravne vrednote – jame na obravnavanem območju. Zeleno obarvane vrstice se nanašajo na jame, ki ležijo na območjih naselij občine Cerknica in niso znotraj obstoječih meja NRP.
(Legenda režima vstopa v jame: 1 – odprta jama s prostim vstopom, 2 – odprta jama z nadzorovanim vstopom, 3 – zaprta jama)

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
1	40065	Križna jama	državni	Jama s stalnim tokom	2
2	40087	Velika Karlovica	državni	Jama stalni ponor, Jamski sistem	2
3	40171	Mala Karlovica	državni	Jamski sistem, Jama s stalnim tokom	1
4	40230	Brezno Konec Šiške poti	državni	Brezno	1
5	40251	Jama v Velikih Lokah	državni	Jama občasni ponor	1
6	40254	Kurent	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
7	40255	Golobinka pri Bezuljaku	državni	Spodmol, kevdrc	1
8	40256	Guštinov kevdrc	državni	Spodmol, kevdrc	1
9	40280	Suhadolca	državni	Jama občasni izvir ob stalnem toku	1
10	40294	Kržiška jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
11	40302	Podražarjevo brezno	državni	Jama z občasnim tokom, Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
12	40378	Gabrovška jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2
13	40489	Brezno nad Žrnki	državni	Brezno	1
14	40511	Lisičja jama na Lazcih	državni	Brezno	1
15	40513	Farška jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2
16	40514	Martinova skednenca	državni	Spodmol, kevdrc	1
17	40534	Svinjska jama pri Dolenji vasi	državni	Jama s stalnim tokom	2
18	40576	Zelške jame	državni	Jamski sistem, Jama s stalnim tokom	2
19	40579	Turščičeva skednenca	državni	Spodmol, kevdrc	1
20	40580	Skednenca pod Sovico	državni	Spodmol, kevdrc	1
21	40581	Jama na Lisičinam	državni	Spodmol, kevdrc	1
22	40597	Brezno 1 v Gošči	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
23	40598	Kavčevo brezno	državni	Brezno	1
24	40599	Mivčevo brezno	državni	Brezno	1
25	40600	Francetovo brezence	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
26	40601	Oglarjev Kevdrc	državni	Vodoravna jama	1
27	40602	Ulenca	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
28	40604	Brezno pod Gabrovško jamo	državni	Brezno	1
29	40605	Jama na Velči ravni	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
30	40606	Jama na Bezovski gmajni	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
31	40607	Martincovo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
32	40609	Jama pri Kaliču	državni	Brezno	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
33	40612	Tomažičev kevderc	državni	Vodoravna jama	1
34	40613	Bonačevo brezno	državni	Brezno	1
35	40614	Mihcovo brezno	državni	Brezno	1
36	40615	Trantarjevo brezno	državni	Brezno	1
37	40616	Vidrihovo brezno	državni	Brezno	1
38	40617	Puntarjevo brezno	državni	Brezno	1
39	40618	Jankotovo brezno	državni	Brezno	1
40	40619	Mivči Kevdrc	državni	Vodoravna jama	1
41	40620	Brejnice	državni	Jama občasni ponor	1
42	40621	Tavžljevo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
43	40622	Brezno 1 na Bezovski gmajni	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
44	40623	Brezno 2 na Bezovski gmajni	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
45	40624	Milavčevo brezno	državni	Brezno	1
46	40625	Brlog nad Rakekom	državni	Spodmol, kevdrc	1
47	40626	Vidmarjeva Luknja	državni	Vodoravna jama	1
48	40627	Hrenovo brezno	državni	Brezno	1
49	40628	Anžetova jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2
50	40702	Pizdica	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
51	40703	Majaronovo brezno 2	državni	Brezno	1
52	40704	Majaronovo brezno 3	državni	Brezno	1
53	40705	Medenovo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
54	40713	Švigljevo brezno 2	državni	Brezno	1
55	40783	Ledenica v Globoščaku	državni	Spodmol, kevdrc	1
56	40857	Tkalca jama	državni	Jamski sistem, Jama s stalnim tokom	1
57	40879	Brezno za strelskim jarkom	državni	Brezno	1
58	41006	Narti 5	državni	Jama občasni ponor	1
59	41008	Jama pod cesto	državni	Vodoravna jama	1
60	41009	Jama pod Starim gradom	državni	Spodmol, kevdrc	1
61	41010	Velika skednenca	državni	Vodoravna jama	1
62	41011	Vranja jama pri Cerknici	državni	Jama občasni izvir	3
63	41069	Brezno ob Šujci	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
64	41101	Brezen na Urhovem svetu	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
65	41176	Mrzla jama pri Bločicah	državni	Brezno s stalnim tokom	2
66	41221	Jama v Matjaževih dolinah	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
67	41222	Rutarjeva jama	državni	Spodmol, kevdrc	1
68	41223	Lunkova jama	državni	Jama občasni izvir ob občasnem toku	1
69	41224	Jama za Lazami	državni	Vodokazno brezno	1
70	41280	Spodmol pri Škocjanu	državni	Spodmol, kevdrc	1
71	41405	Partizanski magacin	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
72	41407	Jama nad Veselom	državni	Spodmol, kevdrc	1
73	41602	Konjsko brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
74	41603	Toncovo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
75	41669	Severni požiralnik na Ribcah	državni	Jama občasni ponor	1
76	41671	Južni požiralnik na Ribcah	državni	Jama stalni ponor, Jamski sistem	1
77	42000	Anžetova jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
78	42207	Kovačev brezen	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
79	42209	Jama pod cesto v Rakovem Škocjanu	državni	Vodoravna jama	2
80	42210	Obravčja jama	državni	Brezno	1
81	42317	Kevdrc na Vidrenci	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
82	42481	Brezno vzhodno od Tolstega vrha	državni	Brezno	1
83	42619	Brezno ob Pravični poti	državni	Brezno	1
84	42755	Jama Grota	državni	Vodoravna jama	1
85	42811	Martinščevo brezno	državni	Brezno	1
86	42815	Strmška jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
87	42917	Brezno pri Škrbcu	državni	Brezno	1
88	43066	Veliki spodmol v Globoščaku	državni	Spodmol, kevdrc	1
89	43075	Brezno pri Lazah P382	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
90	43131	Brezno nad slapom	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
91	43132	Brezno v serpentini	državni	Brezno	1
92	43133	Metkina jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
93	43134	Lučkina jama	državni	Spodmol, kevdrc	1
94	43135	Pajkovka	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
95	43146	Mala Skednenca	državni	Vodoravna jama	1
96	43147	Okence	državni	Jama občasni ponor	1
97	43205	Mulcov kevdrc	državni	Spodmol, kevdrc	1
98	43235	Podmol nad Pogreščaki	državni	Spodmol, kevdrc	1
99	43285	Milojkina jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
100	43286	Osja jama	državni	Jamski sistem, Jama s stalnim tokom	1
101	43287	Luknja pod Osjo jamo	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
102	43361	Brezno nad Kotliči	državni	Vodokazno brezno	1
103	43362	Jama nad Kotliči	državni	Brezno	1
104	43363	Jama v Kotlu	državni	Vodokazno brezno	1
105	43364	Spodmol pod Škocjanom	državni	Spodmol, kevdrc	1
106	43440	Nova jama pri Pregljevem lazu	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
107	43475	Brlog pod Javorniško cesto	državni	Spodmol, kevdrc	1
108	43476	Obrezovo brezno	državni	Brezno	1
109	43504	Velika Volčja jama	državni	Vodoravna jama	1
110	43505	Mala Volčja jama	državni	Brezno	1
111	43506	Brezno pod Nadliščkom	državni	Brezno	1
112	43507	Jama pri Malem Globoščaku	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
113	43508	Brezno pri Malem Globoščaku	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
114	43543	Pojena jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
115	43544	Brezno pri Svinjski jami	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
116	43595	Brezno na AC pri Hribcah (B3619P 585+5)	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
117	43632	Brezence pri brezi	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
118	43639	Malgavo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
119	43683	Okno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
120	43684	Brezno pri Pajkovki	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
121	43685	Jama 1 nad Farjevko	državni	Vodoravna jama	1
122	43686	Jama 2 nad Farjevko	državni	Spodmol, kevdrc	1
123	43687	Jama pri Podbojevem lazu	državni	Spodmol, kevdrc	1
124	43688	Brezno ob Matildini cesti	državni	Brezno	1
125	43689	Brezno 1 pri razvalinah	državni	Brezno	1
126	43690	Brezno Pri konju	državni	Brezno	1
127	43691	Jama pod Cerovico	državni	Brezno/jama	1
128	43692	Brezno pri drogu 222	državni	Brezno	1
129	43707	Jama pod Javorniško cesto	državni	Spodmol, kevdrc	1
130	43708	Brezno 1 pod Javorniško cesto	državni	Brezno	1
131	43709	Brezno 2 pod Javorniško cesto	državni	Brezno	1
132	43710	Jama pod Škanskim gričem	državni	Vodoravna jama	1
133	43711	Velikonočna jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
134	43712	Luknja pod Škanskim gričem	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
135	43713	Brezno pri gozdarskih kočah	državni	Brezno	1
136	43714	Trikotno brezno	državni	Brezno	1
137	43809	Brezno vrh Dragarjevih hlač	državni	Brezno	1
138	43832	Jama pod Ablarjevo senožetjo	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
139	43833	Kostnica	državni	Brezno	1
140	43834	Bombačev brezen	državni	Brezno	1
141	43835	Štirna nad Ivanjsko rebrijo	državni	Brezno	1
142	43836	Trojno brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
143	43837	Brezno pri Simščevem lazu	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
144	43838	Strgulca	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
145	43839	Breznič	državni	Brezno	1
146	43840	Batističevo brezno	državni	Brezno	1
147	43842	Brezno 3 v Goščiču	državni	Brezno	1
148	43844	Dvojno brezence	državni	Jamski sistem	1
149	43845	Brezno 1 Za lužco	državni	Brezno	1
150	43864	Pogorevka	državni	Spodmol, kevdrc	1
151	43865	Brezence pri Bohku	državni	Brezno	1
152	43875	Brezno pri Ivanjem selu P 432+10	državni	Brezno	1
153	43876	Brezno pod Cerovico P 658+12	državni	Brezno	1
154	43878	Brezno pri Lazah P 360+9	državni	Brezno	1
155	43894	Narti 1	državni	Jama občasni ponor	1
156	43895	Narti 2	državni	Jama občasni ponor	1
157	43896	Narti 3	državni	Jama občasni ponor	1
158	43897	Narti 4	državni	Jama občasni ponor	1
159	43971	Brezno 1 na meji oddelku 24-25 RR	državni	Brezno	1
160	43972	Brezno 2 na meji oddelku 24-25 RR	državni	Brezno	1
161	43985	Brezno v oddelku 24/c RR	državni	Brezno	1
162	43986	Brezno 1 v oddelku 25/a	državni	Brezno	1
163	43987	Brezno 2 v oddelku 25/a	državni	Brezno	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
164	43988	Brezno v oddelku 28/d	državni	Brezno	1
165	43989	Brezno 1 v oddelku 30/b RR	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
166	43990	Brezno 2 v oddelku 30/b	državni	Brezno	1
167	43991	Brezno 2 Za lužco	državni	Brezno	1
168	43993	Jama v oddelku 29/b	državni	Brezno	1
169	43994	Očesa-Kotliči	državni	Jama stalni izvir	1
170	44213	Šteberk	državni	Jama stalni izvir	1
171	44224	Brezno v Prangerju	državni	Brezno	1
172	44226	Brezno pri Smrkovci	državni	Brezno	1
173	44305	Jama na Pretržju	državni	Spodmol, kevdrc	1
174	44306	Branislovo brezno	državni	Brezno	1
175	44307	Malnerčkov kozuc	državni	Jamski sistem, Jama s stalnim tokom	1
176	44315	Liljevka	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
177	44320	Brezno v oddelku 16/c RR	državni	Brezno	1
178	44321	Šinova jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
179	44335	Papeževa jama 1	državni	Vodoravna jama	1
180	44336	Malo Papeževo žrelo	državni	Brezno	1
181	44337	Spodmol 1 pri Šiški poti	državni	Spodmol, kevdrc	1
182	44338	Spodmol 2 pri Šiški poti	državni	Spodmol, kevdrc	1
183	44348	Brezno nad Dovci	državni	Brezno s snegom	1
184	44548	Brezno pod Mačkovcem	državni	Brezno	1
185	44549	Jama za Šteberkom	državni	Jama z občasnim tokom	1
186	44658	Kokotovo brezno na Škanskem griču	državni	Brezno	1
187	44814	Frelihovo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
188	44842	Brezno 2 pri razvalinah	državni	Brezno	1
189	44868	Brezno pod Štritovnikom	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
190	44972	Brezno pod Kolovozom	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
191	44973	Spodmol v Šujici	državni	Spodmol, kevdrc	1
192	44974	Spodmol v Škanskem griču	državni	Spodmol, kevdrc	1
193	44975	Razpoka v Škanskem griču	državni	Spodmol, kevdrc	1
194	44976	Brezno v Svislih	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
195	44977	Morganov kevderc za Goričco	državni	Vodoravna jama	1
196	45009	Spodmol 3 v Globoki dolini	državni	Spodmol, kevdrc	1
197	45010	Brezno v Špičastem griču	državni	Brezno	1
198	45011	Zajcevo brezno	državni	Brezno	1
199	45012	Brezno na Šujski ravni	državni	Brezno	1
200	45041	Jama pri Cvelfovi preži	državni	Spodmol, kevdrc	1
201	45042	Brezno v oddelku 8-f GGE Škocjan	državni	Brezno	1
202	45043	Dvojno brezno pri Škocjanu	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
203	45044	Brezno v oddelku 2-h GGE Škocjan	državni	Brezno	1
204	45045	Brezno 1 v oddelku 2-d GGE Škocjan	državni	Brezno	1
205	45046	Brezno 2 v oddelku 2-d GGE Škocjan	državni	Brezno	1
206	45054	Razpoka ob Šujici	državni	Brezno	1
207	45055	Medenovo brezno	državni	Brezno	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
208	45056	Papeževa jama 2	državni	Spodmol, kevdrc	1
209	45096	Brezno v Puščah	državni	Brezno	1
210	45097	Brezno 3 na meji oddelkov 24-25	državni	Brezno	1
211	45204	Brezno vrh doline	državni	Brezno	1
212	45219	Brezno pod Lipo na Špičastem griču	državni	Brezno	1
213	45269	Globoščakovo brezno 1	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
214	45270	Globoščakovo brezno 2	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
215	45271	Pavletovo brezno	državni	Brezno	1
216	45272	Galantijevo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
217	45273	Povletovo brezno	državni	Brezno	1
218	45274	Stražišarjevo brezno	državni	Brezno	1
219	45275	Majstrovo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
220	45276	Vadnjalovo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
221	45277	Ržiško brezno	državni	Spodmol, kevdrc	1
222	45278	Spodnje Puščino brezno	državni	Brezno	1
223	45279	Puntarjevo brezno 2	državni	Brezno	1
224	45280	Nova jama ob Ržiški cesti	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
225	45281	Matičkovo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
226	45282	Otoničarjevo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
227	45289	Žarničevo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
228	45300	Veliki Naravni most	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
229	45495	Bajtnikovo brezno	državni	Brezno	1
230	45496	Merzidovškovo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
231	45497	Farovška čurka	državni	Brezno	1
232	45498	Frenkova jama	državni	Vodoravna jama	1
233	45499	Facijevo brezno	državni	Brezno	1
234	45501	Martinovo brezno	državni	Brezno	1
235	45611	Ponor Beča	državni	Jama občasni ponor	1
236	45612	Brezno 2 pri Križišču	državni	Brezno/jama	1
237	45728	Jerčova golobšna jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
238	45729	Lovrinovo brezno	državni	Brezno	1
239	45730	Ravbarjev kevdr	državni	Spodmol, kevdrc	1
240	45731	Spodmol v Kotlu	državni	Spodmol, kevdrc	1
241	45732	Klančarjevo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
242	45733	Brezno nad dolinkami	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
243	45739	Spodnje Puščin kevdrc	državni	Spodmol, kevdrc	1
244	45902	Brezno pod Jazbino	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
245	45903	Podkališko brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
246	45904	Vodna jama nad Očesi	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
247	45905	Bruhalnik pod Milčevim gričem	državni	Brezno občasni izvir	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
248	45906	Brezno pod Rakovškim gričem	državni	Brezno	1
249	45908	Anžkova jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
250	45909	Pikcova jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
251	45911	Stražišarjeva jama	državni	Brezno	1
252	45912	Kevderc pod Štritovnikom 1	državni	Spodmol, kevdrc	1
253	45913	Jama v Kosovem klancu	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
254	45914	Naravni most v Kamojštrniku	državni	Spodmol, kevdrc	1
255	45915	Brezno na Drvošču	državni	Vodokazno brezno	1
256	45916	Koroščavo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
257	45917	Sosedskin kevderc	državni	Spodmol, kevdrc	1
258	45918	Tavzlova jama v Brinju	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
259	45919	Brlog nad Cemunom	državni	Spodmol, kevdrc	1
260	46135	Brezno II v oddelku 20/a (Ravnik)	državni	Brezno	1
261	46186	Pikasta jama	državni	Brezno	1
262	46187	Papeževa jama 3	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
263	46188	Škratova jama ob Ržiški poti	državni	Brezno	1
264	46267	Veliko Papeževo žrelo	državni	Brezno	1
265	46286	Dihalnik v Grdem dolu	državni	Jama s stalnim tokom	3
266	46427	Brezno pod Otočcem	državni	Brezno	1
267	46428	Kotel št. 8 v Zadnjem kraju	državni	Brezno	1
268	46466	Brezno pod skalo	državni	Brezno	1
269	46467	Lisičje brezno	državni	Brezno	1
270	46628	Urbanovo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
271	46629	Brezno v macesnih	državni	Brezno	1
272	46630	Brezno na lisični	državni	Brezno	1
273	46631	Jama nad Koriti	državni	Brezno	1
274	46632	Kebetovo brezno	državni	Brezno	1
275	46633	Telečja jama	državni	Brezno	1
276	46634	Vodiško brezno	državni	Brezno	1
277	46659	Kopano Brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
278	46660	Lopata jama	državni	Brezno	1
279	46719	Dvižno brezno	državni	Spodmol, kevdrc	1
280	46720	Podbojevo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
281	46829	Ribčevo brezno	državni	Brezno	1
282	46830	Jama pri Gornekovem lazu	državni	Brezno	1
283	46831	Brezno nad Globokim dolom	državni	Brezno	1
284	46832	Bundrova luknja	državni	Brezno	1
285	46833	Brezno pri Kravji jami	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
286	46834	Brezno v Balantovih dolinah	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
287	46835	Brezno za Kravjo jamo	državni	Brezno	1
288	46836	Kravja jama	državni	Brezno	1
289	46837	Velika Košenična	državni	Brezno	1
290	46868	Brezno pod mejo	državni	Brezno	1
291	46869	Odpadno brezno	državni	Brezno	1
292	46910	Udornica za Kravjo jamo	državni	Brezno	1
293	47283	Rogačevo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
294	47285	Klemnovo brezno	državni	Brezno	1
295	47540	Carska jama pri Globoščaku	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
296	47542	Zapirač pri Velikem naravnem mostu	državni	Jama z občasnim tokom	1
297	47543	Brezence nad Glažuto	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
298	47544	Škalca	državni	Brezno	1
299	47589	Pikasta jama 2	državni	Brezno	1
300	47592	Katjina jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
301	47621	Blatovski kevdrc	državni	Spodmol, kevdrc	1
302	48482	Brezno na Ivanjski rebri	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
303	48627	Globočica pri Veliki dolini	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
304	48768	Matijevo črevo	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
305	48769	Lepa Brena	državni	Brezno	1
306	48770	Dragarjev pajzelj	državni	Brezno	1
307	48890	Lovrencova škrbina	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
308	49019	Gnezdavo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
309	49067	Motorka	državni	Brezno	1
310	49068	Joškovo brezno	državni	Brezno	1
311	49070	Jama ob Škalčni poti	državni	Spodmol, kevdrc	1
312	49071	Brezno pri skalnih vratih	državni	Brezno	1
313	49072	Brezno za dva	državni	Brezno	1
314	49075	Ičotova globočina	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
315	49076	Mala Ičotova globočina	državni	Brezno	1
316	49080	Kostenka	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
317	49200	Speljana čurka	državni	Brezno	1
318	49201	Pipca	državni	Brezno	1
319	49203	Krjavelj	državni	Brezno	1
320	49205	Krstna luknja	državni	Brezno	1
321	49290	Brezno pri kolobarjih	državni	Brezno	1
322	49326	Skrivališče v Unških talih	državni	Spodmol, kevderc	1
323	49327	Brezence pri Malem naravnem mostu	državni	Brezno	1
324	49328	Brezno pod Koreninami	državni	Brezno	1
325	49329	Zasifonski oddušnik	državni	Brezno	1
326	49466	Drča pri zasutem ovinku	državni	Brezno	1
327	49467	Podoknica	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
328	49468	Skrivališče v Jazbini	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
329	49521	Jama Tri linije	državni	Brezno	1
330	49586	Jama za lovsko kočo v Prangerju	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
331	49640	Viljamovka	državni	Brezno	1
332	49648	Brezno pod skalo	državni	Brezno	1
333	49650	Usad v Pušči	državni	Brezno	1
334	49657	Anžetov šiht	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
335	49658	Ksenjina špranjica	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
336	49660	Brezno v Čokovi dolini	državni	Brezno	1
337	49661	Meletovo brezno	državni	Brezno	1
338	49695	Jazbina nad Brejnicami	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
339	49762	Špartanska luknja	državni	Brezno	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
340	49763	Dragarjeva razpoka	državni	Vodoravna jama	1
341	49764	Jama Hrabrega	državni	Vodoravna jama	1
342	49765	Velikonočni spodmol	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
343	49766	Luknja pri udornici	državni	Brezno	1
344	49767	Kravjek	državni	Brezno	1
345	49768	Brezence pod Katjino jamo	državni	Brezno	1
346	49769	Brezno pod Nesrečnim gričem	državni	Brezno	1
347	49770	Brezno za jazbino	državni	Brezno	1
348	49771	Jama živali smetarke	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
349	49772	Kevdrc za jazbino	državni	Spodmol, kevderc	1
350	49773	Lepa jama pri Račjem lazu	državni	Brezno	1
351	49774	Tajfl	državni	Brezno	1
352	49775	Lobanjska drenaža	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
353	49776	Udor vlake pod Otoškim vrhom	državni	Brezno	1
354	49778	Meandrasta jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
355	49779	Špilja	državni	Jama občasni izvir	1
356	49780	Brezno Ravbšic	državni	Brezno	1
357	49964	Obrh Čolniči	državni	Jama stalni izvir	2
358	50003	Skaza jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
359	50004	Brezno v Mihovem talu	državni	Brezno	1
360	50005	Brezno v Martinskem gozdu	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
361	50006	Jama v bezgovem gaju	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
362	50007	Jama nad Vranjo jamo	državni	Spodmol, kevderc	1
363	50008	Brezno nad Ključi	državni	Brezno	1
364	50009	Jama nad Ključi	državni	Spodmol, kevderc	1
365	50010	Jama v Otoškem gozdu	državni	Vodoravna jama	1
366	50193	Romarca 7	državni	Brezno	1
367	50194	Pokrita jama	državni	Brezno	1
368	50356	Brezno pri Ernestini jami	državni	Brezno	1
369	50357	Javorniška jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
370	50358	Jama pri poti na Javornik	državni	Vodoravna jama	1
371	50359	Špajna jama	državni	Vodoravna jama	1
372	50360	Ušiva jama	državni	Vodoravna jama	1
373	50361	Završično brezno	državni	Brezno	1
374	50362	Jama ob izviru Tresenca	državni	Spodmol, kevderc	1
375	50363	Jama Otoškega obrha	državni	Jama občasni izvir ob stalnem toku	1
376	50433	Razbita jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2
377	50555	Brezno 3 na Bezovski gmajni	državni	Brezno	1
378	50556	Milavčev podmol	državni	Spodmol, kevderc	1
379	50557	Narti 6	državni	Brezno	1
380	50558	Luknja pod Cvingerjem	državni	Vodoravna jama	1
381	50559	Brezno v Dolinkah	državni	Brezno	1
382	50560	Kamojštrnikovo brezno	državni	Brezno	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
383	50561	Spodmol nad ponornim zalivom	državni	Spodmol, kevderc	1
384	50562	Svinjka	državni	Vodoravna jama	1
385	50563	Brezno nad Vranjo jamo	državni	Brezno	1
386	50564	Volčji rov	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
387	50565	Volčja čurka	državni	Brezno	1
388	50566	Markov izvir	državni	Jama občasni izvir	1
389	50567	Brezno 2 v Čokovi dolini	državni	Brezno	1
390	50568	Udrta jama pri Prangerju	državni	Spodmol, kevderc	1
391	50569	Torničavu brezno	državni	Brezno	1
392	50670	Gobova lukna	državni	Brezno	1
393	50751	Mačja luknja pri Pirmanovi ogenci	državni	Spodmol, kevdrc	1
394	50792	Hitijeva luknja	državni	Brezno	1
395	50793	Intiharjeva luknja	državni	Brezno	1
396	50794	Tomaževa krasotica	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
397	50879	Povitlana jama	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
398	50880	Pokozlana jama	državni	Brezno	1
399	51000	Bločica	državni	Vodoravna jama	1
400	51030	Spodmol v javorniški steni	državni	Spodmol, kevdrc	1
401	51031	Malo Laščekovo brezno	državni	Brezno	1
402	51032	Veliko Laščekovo brezno	državni	Brezno s snegom	1
403	51033	Izkopana jama pri Malem Kamojstrniku	državni	Brezno	1
404	51034	Narti 0	državni	Vodoravna jama	1
405	51035	Velika jama v Nartih	državni	Jama občasni ponor	1
406	51036	Jama v Bobnarcah	državni	Jama občasni ponor	1
407	51037	Kripta pod gradom Šteberk	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
408	51041	Malo brezno pri Cvirglovem lazu	državni	Brezno	1
409	51042	Veliko brezno pri Cvirglovem lazu	državni	Brezno	1
410	51043	Ovčarjeva jama pri Kozji dolini	državni	Brezno	1
411	51044	Luknja nad Volčjo dolino	državni	Brezno	1
412	51045	Brezence 2 pri Bohku	državni	Brezno	1
413	51047	Luknja za spomenikom	državni	Brezno	1
414	51048	Podkališka jama	državni	Brezno	1
415	51049	Balinka	državni	Vodoravna jama	1
416	51050	Debelo brezno Cvingar	državni	Brezno	1
417	51051	Suho brezno Cvingar	državni	Brezno	1
418	51052	Kevdrc na Šujski ravni	državni	Brezno	1
419	51053	Razpoka na Šujski ravni	državni	Brezno	1
420	51054	Šojca 1	državni	Vodoravna jama	1
421	51055	Šojca 2	državni	Vodoravna jama	1
422	51056	Šojca 3	državni	Brezno	1
423	51057	Brezno pri razvalinah 3	državni	Brezno	1
424	51058	Narti 7	državni	Jama občasni ponor ob občasnem toku	1
425	51084	Pozabljena jama pri Kržišču	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
426	51327	Brezno vražje lobanje	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
427	51329	Bukovška čurka	državni	Brezno	1
428	51330	Dakina jama	državni	Brezno	1
429	51334	Jama TKC	državni	Brezno	1
430	51335	Jama v bregu nad žago	državni	Vodoravna jama	1
431	51341	Meander v Šujici	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
432	51342	Perutke	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
433	51344	Rogova jama	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
434	51348	Turkov rep	državni	Brezno	1
435	51349	Udor pri Brezjah	državni	Brezno	1
436	51352	Vidmarjeva luknja 2	državni	Brezno	1
437	51618	Kevderc pod ribezi	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
438	51619	Luknja nad cesto nad Žerovniščico	državni	Brezno	1
439	51621	Luknja pri kotličku	državni	Vodoravna jama	1
440	51622	Michlerjev izvir	državni	Vodoravna jama	1
441	51623	Mrzlikova jama	državni	Vodoravna jama	1
442	51629	Požrehe	državni	Vodoravna jama	1
443	51632	Spodnja jama pri žaginem mostu	državni	Vodoravna jama	1
444	51634	Vodna jama pri izvirih na Gabru	državni	Vodoravna jama	1
445	51637	Zgornja jama pri žaginem mostu	državni	Vodoravna jama	1
446	51738	Brezno 1 pod Smrečnim robom	državni	Brezno	1
447	51767	Brezno nad Jernejimi lazi	državni	Brezno	1
448	51778	Brezno 2 pod Cerovcem	državni	Brezno	1
449	51781	Brezno na Kozlovki	državni	Brezno	1
450	51785	Brezno nad Mrzlikom	državni	Brezno	1
451	51801	Dihalnik pri Šojici	državni	Brezno	1
452	51803	Jama nad Kovačnico	državni	Brezno	1
453	51828	Mesojedka	državni	Brezno	1
454	51834	Podlubnik	državni	Brezno	1
455	51836	Samovo brezno ob Kunaverjevi poti	državni	Brezno	1
456	52047	Izvir Marija Magdalena	državni	Jama občasni izvir	2
457	52058	Jama v Grahovšah	državni	Brezno	1
458	52096	Zgornja Mrzlikova jama	državni	Jama s stalnim tokom	1
459	52129	Krešičevka	državni	Brezno	1
460	40140	Brezno na postaji Rakek	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
461	40905	Jama Žerovniščica	državni	Jama stalni izvir	1
462	42685	Kotnikovo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
463	43316	Jama 2 na postaji Rakek	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
464	43830	Faturjevo brezno	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1
465	43831	Ponikvarjevo brezno	državni	Brezno	1
466	43841	Volontejevo brezno	državni	Brezno	1
467	44301	Devjakovo brezno	državni	Spodmol, kevdrc	1
468	44302	Jama v Skadulci	državni	Jama stalni ponor, Jamski sistem	1
469	44303	Jama v Suhadolci	državni	Jama stalni izvir	1

ZAP. ŠT.	ID. ŠT.	IME JAME	POMEN	KRATKA OZNAKA	REŽIM VSTOPA
470	45907	Štrozakovo brezno	državni	Poševno ali stopnjasto brezno	1
471	51620	Luknja pod žaginim mlinom	državni	Vodoravna jama	1
472	51827	Martinski rudnik	državni	Vodoravna jama	1